

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

Intruparea Domnului - taina credinței noastre

Era cunoscută de mult timp făgăduința lui Dumnezeu de a trimite în lume pe Mântuitorul; dar, prorocii vechi nu izbutiseră să-I făurească chipul în întregime și să dea pe față rostul depin al venirii sau arătării Lui pe pământ. Abia în ziua bunăvestirii îngerul Domnului a spus Prea Curatei Fecioare Maria că fiul ei „va fi mare și se va chema Fiul Celui Preaînalt ... Fiul lui Dumnezeu” (Luca 1, 32, 35). Maica Domnului însă „ținea toate aceste cuvinte, cumpânindu-le în inima ei” (Luca 2, 19).

Venind în lume, Domnul nostru Iisus Hristos a luat un trup ca și trupul nostru, un trup „asemănător cu trupul păcatului” (Rom. 8, 3); dar El s-a adevărit în toate fără de păcat.

Iisus a văzut lumina zilei într-o peșteră, adăpost al făpturilor necuvântătoare; dar, la nașterea Lui un înger a vestit păstorilor că pruncul era „Mântuitorul, Hristos-Domnul” (Luca 2, 11), iar îngerii din ceruri l-au cîntat cîntare cerească, imnul păcii.

Mai târziu, magii, luîndu-se după mersul unei stele, căutau pe împăratul Iudeilor de curînd născut. Dar, venind la Betleem, ei au găsit pe Iisus și s-au închinat Lui ca unui Dumnezeu.

Apoi, Iisus, împreună cu Mama Lui și cu Iosif, s-au dus în Galileia, la Nazaret, orașul lor. Acolo, copilul „creștea și se întărea cu duhul, umplîndu-se de înțelepciune și haful lui Dumnezeu era peste El” (Luca 2, 40).

Printre oameni Mântuitorul a trăit în patria Sa ca și ceilalți oameni din vremea aceea. S-a supus fără șovăire rînduiei religioase și cetățenești, făcîndu-se pildă tuturor care-L urmau. A simțit și El răcoarea nopții și arșița soarelui, a avut foame și sete, s-a curcat și a plîns, a mîngîiat copiii și a biciuit pe zarafi în templu. Legile lui nu l-a înrînt însă pentru trebuințele Sale. Dar, pentru oamenii în suferință, în înfățișarea Lui omenească s-a manifestat puterea Sa dumnezeiască. La un cuvînt al Său se potolea o furtună, la o atingere de mînă El vindeca orice boală, la o strigare a Sa învia morții. Sfîntul Apostol Petru zice că Iisus din Nazaret „umbla din loc în loc, făcînd binele și tămăduind” pe toți cei căzuți în suferință (F. Ap. 10, 38). De aceea, unii din cei care veneau la El îl numeau Bunul Învățător.

La faptele minunate pe care le-a săvîrșit Mîntuitorul se adaugă și propovăduirea evangheliei Sale. El învăța ca unul „care are putere”, iar învățătura pe care o binevestea El multimilor era cu totul „nouă”. De aceea se auzeau glasuri care ziceau că „niciodată n-a vorbit un om cum vorbește omul acesta” (Ioan 7, 46).

Credincioșii dobîndiseră în adevăr convingerea că „Dumnezeu era cu El”, că Sfîntul Duh îl purta într-o parte sau alta, că „îngerii îi slujeau” sau că o putere deosebită avea în trupul Său. De aceea ei îl țineau în mare cinste.

Spre deosebire de alți învățători ai Legii Vechi, El era socotit Învățătorul; spre deosebire de alți profeți El era Profetul sau Profetul cel Mare. Samaritenii îl priveau ca pe Hristos, Mîntuitorul, apostolii ziceau că este Domnul, Sfîntul sau Fiul lui Dumnezeu. Dar, adevărul întreg despre ființa lui Iisus nimeni dintre oameni nu l-a cunoscut pînă la învierea Lui din morți.

Cu adevărat mare este taina credinței noastre: Fiul lui Dumnezeu S-a arătat în trup și a viețuit

† IUSTIN

Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

(Continuare în pag. a 2-a)

Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeule, răsărit-a lumii lumina cunoștinței

Darurile magilor și darurile noastre

Istorisind împrejurările în care s-a născut Mîntuitorul nostru Iisus Hristos, Sfîntul Evanghelist Matei spune că deși venirea Sa pe lume s-a petrecut în condiții din cele mai sărăcăcioase, ieslea unui simplu staul fiindu-i cel dintîi leagăn, totuși faptele neobișnuite aveau să arate că în Betleemul Iudeii a văzut lumina zilei Cineva cu totul deosebit de semenii Săi. Printre aceste fapte se numără și venirea la staulul în care și-a găsit adăpost Născătoarea de Dumnezeu a trei magi de la Răsărit. Presimțind ei ceea ce urma să se întîmple, au plecat din îndepărtate țări spre a se închina Noului Născut și a-l aduce, în semn de cinste, prețioase daruri: aur, tămîie și smirnă (Matei 2, 11). Ingenunchind în fața Pruncului Iisus și deschizîndu-și înaintea Sa vistierile, arătau prin aceasta că rodul Maicii Preacurate este mai mare decît ei, că este Domn și Stăpîn.

Multe sînt înțelesurile care se desprind de aici. Lucrul care se pare însă a fi mai de folos și a-l arăta acum este acela că, într-un fel magii reprezintă pe toți credincioșii care și ei trebuie să se apropie de ieslea lui Hristos aducînd daruri scumpe. În ce vor consta darurile ce se cade a fi aduse la picioarele Domnului, bine-știind că cele ale magilor constituiau tot ce aveau ei mai de preț?

Mîntuitorul abia venit în lume n-avea nevoie nici de aur, nici de tămîie, nici de smirnă. Aceasta inseamnă că prin darurile aduse de magi trebuie să înțelegem altceva decît materiile arătate prin numele lor. Tîlcuitorii Evangheliilor ne spun că ele l s-au adus spre a-l fi cinstit dem-

† NICOLAE
Mitropolitul Banatului

(Continuare în pag. a 3-a)

Cei ce slujeau stelelor, de la stea au învățat să te cunoască pe Tine, Soarele dreptății

LA PRAZNICUL PĂCII:

Cinstire și laudă

Maicii lui Dumnezeu

Răspunsul cu adevărat dumnezeiesc, dat de Sfînta Fecioară Maria, în numele întregii făpturi, îngerului care i-a binevestit alegerea ei cerească de a-L naște pe Mesia a deschis ușile mîntuirii noastre spre a intra în Sfînta Sfințelor lui Dumnezeu. Ea s-a învrednicit astfel să fie chivotul „plinirii vremii”, după lunga stare de veghe sfîntă, din generație în generație a unui sobor de aleși ai lui Dumnezeu, așa cum învăță marele Apostol Pavel: „Iar cînd a venit plinirea vremii, Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, născut din femeie” (Galat. 4, 4). Consfințirea Sfîntei Fecioare Templului, vieții de rugăciune, de neprihănire desăvîrșită, de virtute și de dragoste față de Dumnezeu a atras cuvîntul de încredințare al Arhanghelului Gavriil: „Nu te teme, Marie, că ai aflat har la Dumnezeu” (Luca 1, 30). De aceea, unul din marii teologi ai Ortodoxiei, Nicolae Cabasila, scrie: „Intruparea a fost nu numai opera Tatălui, a puterii Sale și a Duhului Sfînt, ci a fost, de asemenea, opera voinței și a credinței Fecioarei.”

Vrednică de laudă se arată, drept aceea, Maica Domnului pentru toată creștinătatea. Dacă îngerii i s-au închinat ei, fiind slăvită de ei împreună cu Fiul ei, dacă a aflat har la Dumnezeu și mai ales dacă este Maica Domnului și Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, cum am putea să nu îi aducem cea mai înaltă cinstire? Pe ea Elisabeta inspirată de Duhul Sfînt a salutat-o cu glas mare și a zis: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecului tău” (Luca 1, 42).

Pildă ni se arată deci întru cinstirea Sfîntei Fecioare Maria, Elisabeta, mama Sfîntului Ioan Botezătorul, cea care păzea cu strășnicie Legea și cunoștea Scriptura. Cînd află de venirea Sfîntei Fecioare și primește salutarea ei, „Elisabeta s-a umplut de Duhul Sfînt și cu glas mare a strigat și a zis: „Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu?” (Luca 1, 41—43). De bună seamă, că atît binecuvîntarea rodului pîntecului cît și această deosebită urare de a o numi Maica Domnului se îndreaptă asupra Fiului, Care se va chema Iisus, și asupra „Maicii care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul” (Luca 1, 45).

Cinstirea Fiului se răsfrînge și asupra Maicii, care bucurîndu-se cu duhul înaltă lui Dumnezeu cunoscuta cîntare: „Că mi-a făcut mie mărire Cel Puternic și sfînt este numele Lui. Și mila Lui în neam și în neam, spre cei ce se tem de El” (Luca 1, 49—50). Că ea care s-a învrednicit a fi „Maica Dumnezeului nostru”, cum zilnic cîntăm în biserică, Sfînta Fecioară Maria „este fericită de toate neamurile” (Luca 1, 48). Imnul de preamărire a lui Dumnezeu „mărește, suflete al meu pe Domnul” (Luca 1, 46), intonat de însăși Preasfînta Născătoare de Dumnezeu, împreună cu scrierile și cîntările proorocilor au rămas izvoare nescapate ale innelor și rugăciunilor închinăte ei, păstrate în Tradiția Sfîntei noastre Biserici și cîntate de credincioși la toate slujbele bisericesti.

Începînd cu psalmul referitor la locul și rolul Maicii Domnului în Biserica noastră: „Stătu-a împărăteasa de-a dreapta Ta, îmbrăcată în haină aurită și preainfrumusețată” (Psalmul 44, 11), invocată de preotul liturghisitor la Proscomidie, continuînd cu întreaga imnologie ortodoxă bogată în referințe la mijlocirea stăruitoare de mamă pe lîngă Fiul ei, cu ecteniile și cu încheierea acestora, prezența Maicii Domnului se află pretutindeni în cultul și evlavia creștinilor dreptmăritori. Din această curată simțire creștină a izvorit și hotărîrea Sfinților Părinți de la cel de-al treilea Sinod ecumenic din Efes, de la anul 431, pentru preamărirea Sfîntei Fecioare Maria, ca Maică a Mîntuitorului nostru.

„Comoară de mîntuire, turn de tărie și ușă de pocăință” o înfățișează pe Maica Domnului una din rugăciunile Bisericii. Iar sfinții immografi dornici să o slăvească după cuviință se întrebă: „Cum te vom lăuda Maica lui Dumnezeu și cu ce buze te vom săruta sau cu ce ochi vom căuta la icoana ta cea zugrăvită?”

† TEOCTIST

Mitropolit al Moldovei și Sucevei

(Continuare în pag. a 3-a)

34318.

Intruparea Domnului - taina credinței noastre

(Continuare din pag. 1)

pe pământ ca Dumnezeu-Omul, a învățat ca Dumnezeu-Atotputernic și S-a înălțat întru mărire ca Dumnezeu-Domnul.

Proorocii vechi, aștinându-și privirile spre viitor, către Mântuitorul, deseori îi dădeau numele de Domnul Păcii, iar vremea care avea să înceapă, odată cu venirea Lui în lume, era așteptată și dorită ca o epocă de domnie a păcii desăvârșite. Isaia nădăjduia că popoarele vor face atunci „săbiile lor fiare de plug și lăncile lor seceră” (2, 4), iar Iezechiel vedea cu ochii săi sulatești „pe locuitorii cetăților... care vor arde armele, ... arcurile, săgețile, lăncile și sulitele (39, 9).

Un psalm zice că, la venirea Domnului Păcii: „mila și adevărul se vor întimpina, dreptatea și pacea se vor săruta” (81, 3), iar, în altul este scris că „va înflori dreptatea în zilele Lui și va fi belșug de pace cât va sta luna pe cer” (71, 7).

Cuvintele proorocilor n-au rămas deșarte. Mântuitorul a adus „pe pământ pace și întru oameni bunăvoire”, așa cum cântă îngerii, astăzi. În adevăr, dacă Mântuitorul a venit pentru ca, prin El, să se unească între ele toate, iie cele de pe pământ, iie cele din ceruri, și laolaltă toate să se împace cu Dumnezeu, cum zice Sfântul Apostol Pavel (Col. 1, 20), atunci, fără îndoială, pacea ocupă un loc central în lucrarea Domnului nostru Iisus Hristos pentru mântuirea lumii.

„Și Cuvîntul s-a făcut trup...” (Ioan 1. 14)

Acest titlu al rândurilor de mai jos face parte din așa numitul „prolog” al evangheliei a patra scrisă de Sfântul Apostol Ioan. Prologul este alcătuit din primele 18 versete ale capitolului întâi al evangheliei. El este socotit de unii învățați creștini drept cea mai prețioasă pagină care s-a scris de cînd e lumea.

În prolog sfântul apostol Ioan scoate în relief că Fiul lui Dumnezeu, numit aici „Cuvîntul”, s-a născut din Tatăl mai înainte de toți veștii, mai înainte de toate secolele, cu alte cuvinte s-a născut din veșnicie. „La început era Cuvîntul” (pe grecește: Logos). La originea lumii, în prima clipă a zidirii lumii, Cuvîntul exista deja. El avea ființă de mai înainte. El este deci anterior timpului și tuturor lucrurilor create. El niciodată n-a avut început. El este veșnic.

Numirea aceasta dată lui Hristos, o găsim numai în scrierile sfântului apostol Ioan. Numire, de o mare frumusețe și de o mare adîncime, Sf. Ioan a învățat să o cunoască dintr-o descoperire specială a Sfântului Duh, „Cuvîntul era la Dumnezeu”. Se poate spune și așa „Cuvîntul era cu Dumnezeu”. Era în legătură personală, în comunicări vii și active cu Tatăl, numit aici Dumnezeu. De aici urmează și aceea că Fiul are trăire proprie și este o persoană aparte. Cuvîntul are personalitate distinctă. „Cuvîntul era Dumnezeu”. Cuvîntul este Dumnezeu, are fire dumnezeiască, are esență divină. „Acesta era întru început la Dumnezeu” (2). Acest al doilea verset recapitulează și întărește mai mult descoperirea de mai înainte despre veșnicia Cuvîntului, care a fost dintotdeauna și care a făcut începutul timpului și începutul lumii. „Toate prin El s-au făcut, și fără El nimic nu s-a făcut din ceea ce s-a făcut” (vers. 3).

Cuvîntul a zidit din nimic tot ce s-a făcut, prin puterea lui proprie și suverană. El nu este un locuitor care se mișcă în numele și cu autoritatea unui stăpîn. Ci însuși Cuvîntul lui Dumnezeu știe, vrea, zice și face totul într-o strînsă împreună-lucrare cu Tatăl din care a ieșit și vine.

„Întru El era viață și viața era lumina oamenilor” (v. 4). Atunci cînd nimic nu trăia în afara lui Dumnezeu viața era în Cuvîntul, în deplinătatea ei. Prin aceasta înțelegem: Cuvîntul este un izvor universal al oricărei vieți — viață fizică, intelectuală, morală.

„...Viața era lumina oamenilor.” Ajungem acum la relațiile Logosului cu omenirea. Pentru celelalte ființe, Cuvîntul era numai viață. Pentru omul înzestrat cu rațiune și cu conștiință, viața era în același timp lumină sau facultate de pricepere. În ordinea suprafirească la care trebuie să ne gândim în primul rînd, viața noastră începe cu lumina credinței și se încheie cu lumina mării. Sfîntii Părinți răsăriteni numesc harul o iluminare. Pe aceasta o cîntăm pe urmele psalmistului: „Că la Tine este izvorul vieții și întru lumina Ta vom vedea lumină” (Ps. 35. 9). Lumina a venit pe seama tuturor oamenilor fără deosebire de rasă, de neam, de vîrstă sau de sex.

„Și lumina luminează în întuneric și întunericul nu a cuprins-o” (v. 5). Lumina Cuvîntului, adică lucrările Lui printre oamenii din veacurile și milenii dinainte de intruparea Sa, au combătut necurmat păcatul și răutatea.

Creștinismul nu s-a arătat omenirii decît după multe veacuri de pregătire în lumea întreagă, printre evrei și printre păgîni. În mijlocul poporului ales Cuvîntul, înainte de intruparea Sa, lucrează prin arătări trecătoare, prin figuri simbolice de oameni și lucruri, dar mai cu seamă prin profețiile propriu-zise.

Această mărturisire și bunăvestire a proorocilor își ajunge culmea în propovăduirea lui Ioan Botezătorul. „Fost-a om trimis de la Dumnezeu, numele lui era Ioan” (6). Era fiul lui Zaharia și al Elisabetei.

— „Acesta a venit spre mărturie, ca să mărturisească despre Lumină, ca toți să creadă prin el” (v. 7). Ioan înainte-mergătorul lui Iisus a primit de la Dumnezeu misiunea să-i facă atenți pe oameni că a sosit printre ei Mîntuitorul lumii.

— „Nu era el Lumina, ci ca să mărturisească despre Lumină” (v. 8). Adeseori Ioan era socotit a fi el Messia. Drept și sfînt cum era, Ioan a vestit sus și tare că nu era el Cel așteptat.

— „Cuvîntul era lumina cea adevărată care luminează pe tot omul, care vine în lume” (v. 9).

Lumina cea adevărată, adică înțelepciunea, cunoștința și harul adus în lume de Cuvîntul, depășește, întrece în măsură nebănuită de mare orice lumină de pe pământ, orice lumină materială sau intelectuală, orice lumină creată.

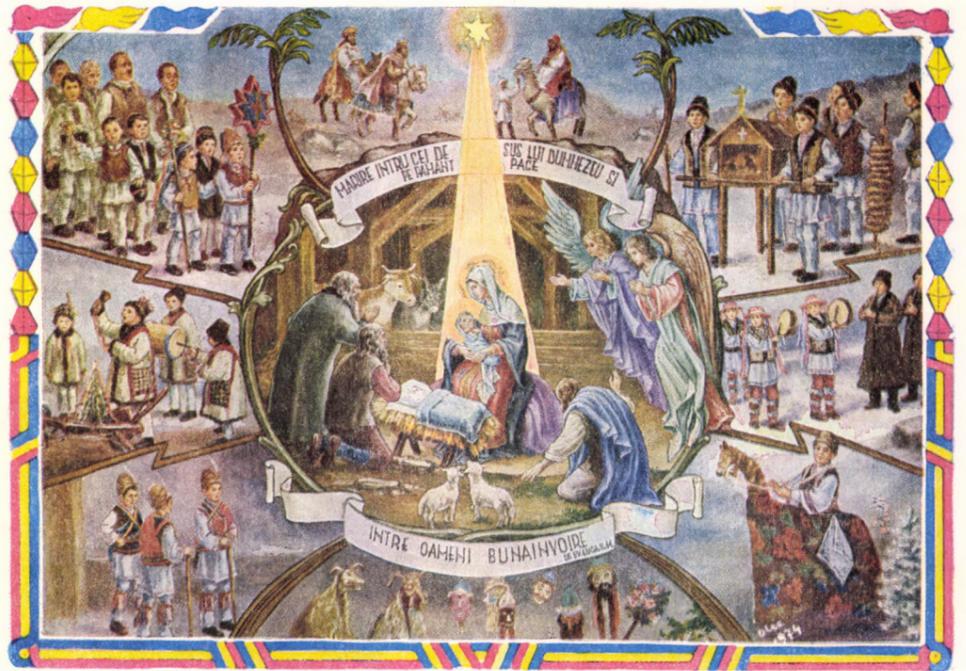
— „În lume era și lumea prin El s-a făcut, dar lumea nu l-a cunoscut” (v. 10). Cuvîntul era în lumea omenească după intrupare, multă vreme după zidirea universului. Dar lumea oamenilor nu l-a recunoscut.

— „Întru ale Sale a venit dar ai Săi nu l-au primit” (v. 11). Logosul a venit în moștenirea Sa, s-a ivit în sinul lui Israel care istoricește reprezenta omenirea întreagă, socotită drept bunul (proprietatea) Ziditorului.

† TEOFIL

Arhiepiscopul ortodox al Clujului

(Continuare în pag. a 3-a)

„Pe pământ pace, între oameni bunăvoire!”

Întreaga creștinătate, lumea întreagă este chemată la pace și înfrățire în duh și prin faptă, dînd ascultare binevestirii cerești „de bucurie mare” (Luca 2, 10), prin înțelegerea glăsuire din Sfînta noapte a Nașterii Mîntuitorului nostru Iisus Hristos, Domnul păcii, al iubirii și al dreptății.

Învățătura noastră creștină arată că pacea înseamnă viețuirea după preceptele iubirii și dreptății; iubirea, dreptatea și pacea asigură gradul cel mai înalt de rînduială și armonie în viața omului, în năzuința sa către desăvîrșire.

Înainte de intruparea Domnului Hristos, făgăduința venirii Sale pe pământ, vestită de prooroci, era indestructibil legată de ideea de pace; pacea mesianică este mereu invocată de profeții Vechiului Testament. Proorocul Isaia arată că împărăția păcii va lumina orizontul omenirii, prevestind venirea Mîntuitorului, iar Miheia, îl numește pe Acesta „pacea noastră” (Miheia 5, 4).

În toată vremea petrecerii Sale pe pământ, Domnul nostru Iisus Hristos a propovăduit lumii poruncile morale creștine fundamentale: iubirea, dreptatea și pacea. Pe făcătorii de pace îi numește „fiii lui Dumnezeu”.

Prin dumnezeiescul mesaj ce a îndeplinit în întreaga Sa slujire pe pământ, ne-a lăsat moștenirea, porunca și legea păcii, ca zid al Bisericii Sale (Sfîntul Ioan Gură de Aur, *Omilia VIII la Coloseni*).

Sfîntii Părinți ai Bisericii au fost preocupați de a adînci învățătura creștină despre pace, care se aplică la toate domeniile vieții umane. Pacea socială, sub diferitele ei aspecte — arată Sfîntii Părinți Capadocieni —, este în directă legătură cu pacea individuală și lăuntrică. Ura și invidia, lăcomia și nesocotința dreptului celui alt, al semenilor, dorința de stăpînire, sînt rădăcinile dezordinii și scindării, ale conflictelor în raporturile dintre oameni; acestea constituie și izvorul celei mai reprobabile manifestări de adversitate care este războiul. În cuvîntări, în scrisori, în omilii și în diferite alte scrieri ale Sfîntilor Părinți: Vasilie cel Mare, Ioan Gură de Aur, Grigorie de Nazianz, Grigorie de Nissa și ale altor gînditori creștini este oglindită preocuparea de a se păstra armonia, buna înțelegere și pacea, arătînd urmările grele pe care le au pentru omenire rivalitatea, discordia, războaiele. „Am vrut întotdeauna să fiu mijlocitor al păcii”, arăta Sfîntul Vasilie cel Mare (*Scrisoarea 251*). „E mai bine să ne facem mijlocitori de unire și iubire decît de despărțire și dezbinare a vieții” — îndemna Sfîntul Grigorie de Nazianz (*Scrisoarea 145*). Comentînd Fericirea a șapte, Sfîntul Grigorie de Nissa arăta că războiul este iadul urii; ura produce și menține războiul, care ucide viața; „războiul este tatăl dezastrului și al morții” (*Cuvîntul VII la Fericiri*).

Fericitul Augustin considera războiul drept o mare calamitate pentru omenire; el este un rezultat al acțiunii voite, violente, în scopuri distrugătoare nu numai de bunuri, dar mai ales de vieți omenești; războiul este o stare antiumană și o manifestare anormală. În schimb, pacea este expresia supremului bine, este „bunul cel mai de preț al omenirii din toate timpurile — spune Fericitul Augustin; este temeliea vieții omului. Între lucrurile pămîntești nu poate să se dorească, nici să se descopere ceva mai bun ca pacea” (*De civitate Dei*, 19, 11). Concepția Fericitului Augustin cu privire la problema războiului și a păcii este de mare actualitate. Modalitatea propusă de el pentru înlăturarea spectrului războaielor din viața societății este calea tratativelor: „Este o mare glorie să ucizi războiul prin cuvînt — spune el — decît oamenii prin sabie și să cîștigi sau să

obții pacea prin pace și nu prin război” (*Epistola 229*).

Dreptul la viață, dreptul la pace al fiecărui om și al întregii omeniri trebuie să determine pe fiecare om, pe fiecare popor, să cugete asupra răspunderii comune pentru asigurarea vieții, pentru găsirea modalităților de prevenire a marilor dezastru pentru existența lumii care sînt războaiele.

Pacea mondială este astăzi o necesitate vitală de primă însemnătate pentru toate popoarele, un imperativ fundamental al lumii contemporane. În virtutea dreptului fundamental la viață și libertate al omului și al fiecărui popor, pentru apărarea acestui drept și asigurarea unor raporturi internaționale de înțelegere, conviețuire pașnică și cooperare, își desfășoară activitatea Organizația Națiunilor Unite, coordonînd măsurile adecvate și promovînd inițiativele menite să adîncească încrederea reciprocă, să prevină conflictele interstatale, să determine rezolvarea celor existente pe cale diplomatică, prin tratative. Între celelalte organisme specializate ale acestui for mondial și alături de ele, în virtutea principiilor proclamate de Carta O.N.U., UNESCO urmărește scopul major de a contribui la realizarea înțelegerii și colaborării multilaterale între națiuni, pornind de la însemnătatea pe care o are educația, știința, cultura — conștiința, mentalitatea, morala — în soluționarea problemelor cardinale ale păcii și securității internaționale, prin excluderea războaielor din viața omenirii, pentru apărarea vieții, realizarea păcii universale, pentru continua dezvoltare și afirmare a personalității omului. Înfrățirea păcii mondiale înseamnă statornicirea dreptului fiecărui popor, fiecărui om, la o viață liberă și demnă, asadar asigurarea respectului universal al dreptății, al legii, al libertăților fundamentale pentru toți, fără deosebire de rasă, sex, limbă sau religie, libertăți pe care Carta Națiunilor Unite le consfințește ca un bun al tuturor popoarelor, al întregii omeniri.

Trecînd prin împrejurări istorice dintre cele mai grele de-a lungul veacurilor, constrîns adesea să se confrunte cu adversari puternici care îi încălcau pămîntul străbun, poporul nostru și-a dovedit totdeauna dorința de a trăi în pace și bună înțelegere cu vecinii săi și cu alte popoare, năzuind mereu spre dobîndirea libertății și independenței depline, spre a avea răgazul de a-și zidi neconținut, temeinic, țara, cu vrednicie și cu dreptate. Dar oricînd a trebuit să-și apere hotarele și drepturile legitime istorice a fost gata de luptă, înfruntînd cu hotărîre primejdiile care îi amenințau vatra strămoșească, ființa etnică și sfînta lege strămoșească. Vocația pașnică a poporului nostru, această nobilă caracteristică a structurii sale psihice, a concepției de viață și a eticii sale, nedezmîntată de istorie, se exprimă în prezent în chipul cel mai grăitor printr-o atitudine dinamică de apărare a păcii, prin numeroase inițiative și propuneri de măsuri menite să contribuie la înfrățirea aspirațiilor de înțelegere, încredere și respect mutual.

Solidară cu poporul, așa cum s-a dovedit în chip neabătut vreme de aproape două milenii, slujind năzuințele lui drepte și nobile, Biserica noastră ortodoxă, alături de celelalte culte religioase din țara noastră, sprijină cu toată convingerea eforturile țării pentru înfrățirea idealului de pace statornică și dreaptă, de coexistență pașnică între toate popoarele lumii, de viață liberă și demnă pentru toți oamenii, fără nici o discriminare. Temeiul teologic al acestei atitudini este învățătura ei de credință lăsată de Mîntuitorul — Domnul păcii.

† NESTOR, Mitropolitul Olteniei

Cinstire și laudă Maicii lui Dumnezeu

(Continuare din pag. 1)

Frumusețea de cuget și de gândire închinată preamării Maicii Domnului de-a lungul secolelor în toată revărsarea evlaviei creștine este de nedescris. Slăvita icoană a Mîntuitorului în brațele Maicii sfinte oglindește, ca într-un strop de rouă, strălucirea soarelui, toată măreția fără de asemănare, tot ceea ce Biserica, „stîlpul și temeliala adevărului“ (I Timotei 3, 15), ne-a învățat despre Întruparea Fiului lui Dumnezeu și precinstirea Maicii Sale, pururea Fecioara Maria, „cea mai desfătăată decît cerurile“, cum o invocă o rugăciune. Dreapta credință a văzut în ea mijlocitoarea cea netrecută cu vederea de Fiul ei; a văzut ocrotitoarea de mamă

a tuturor celor ce se îndreaptă cu credință spre milostivirea ei.

Și cine pe pămînt poate să se lipsească de mamă? Ea este mama tuturor celor vii, ca maică a vieții. Este încredințarea și numirea sfîntă rostită de Mîntuitorul răstignit în ultimile clipe ale vieții Sale pămîntești către Sfîntul Apostol și Evanghelist Ioan: „Iată mama ta!“ (Ioan 19, 27). De aceea, noi o preamărim. De aceea slăvim pomenirea ei, apelăm la mijloacile și rugăciunile ei. Și aceasta o facem nu numai în aceste zile slăvite, ci în toate zilele vieții noastre. Și nu numai prin cîntări și imne înălțătoare, ci și prin graiul faptelor bune. Din icoana Nașterii Mîntuitorului, zugrăvită pe pereții istoricelor mănăstiri din Ţara de sus a Moldovei, Voroneț sau Sucevița, Humor sau Moldo-

vița, Agapia sau Neamț, radiază duhul strămoșilor noștri, credința, bunătaea și iubirea lor de artă și de frumos. Precurata Maică purtînd Fiul în brațe era pentru ei, ca și pentru noi toți, adevăr dumnezeiesc trăit prin respectul arătat mamei și prin jertfelnicia lor de a-și crește copilașii.

Ce altă laudă vrednică am putea aduce noi, fiii Bisericii Ortodoxe Române, fiii Maicii Domnului, decît aceea de a fi toți cei ocrotiți de ea duhovnicește, un gând și o inimă. Un gând și o inimă, și în dreapta credință, dar și în muncă, în dăruire, în iubire pentru brazda strămoșească, în devotamentul arătat poporului și scumpei noastre țări, al cărui prestigiu este subliniat, afirmat și omagiat mereu pe toate meridianele lumii.

Darurile magilor și darurile noastre

(Continuare din pag. 1)

nitatea de împărat — aurul, dumnezeirea — tămîia și umanitatea — smirna (Irineu, Împotriva ereziilor III, 9, 2; Origen, Împotriva lui Cels 1, 60). „Aurul era și pe atunci metalul cel mai prețios. Daruri de aur se făceau cu deosebire regilor. Tămîia se întrebuița ca aromă la cultul divin și se ardea pe altar pentru a arăta înălțarea rugilor credincioșilor către Dumnezeu. Iar smirna servea mai ales la îmbalsămarea morților (Ioan 12, 7). Faptul că magii îi oferă Domnului aceste daruri înseamnă că aducîndu-i Pruncului aur îl socotesc rege, oferindu-i tămîie arată că-L consideră o ființă dumnezeiască. Căreia i se cuvine adorație întocmai ca lui Dumnezeu și, în fine, prezentîndu-I și smirna, care de obicei, răspîndește miros plăcut în jurul morților, au arătat prin aceasta că Pruncul la timpul Său va trebui să-și pună viața pentru mîntuirea noastră“ (prof. dr. Vasile Gheorghiu, Sfînta Evanghelie după Matei cu comentariu, vol. I, 1925, p. 126).

Dacă acestea au fost darurile magilor și înțelesul pe care-l avea fiecare, se cade a arăta care vor fi darurile pe care le vom aduce noi Mîntuitorului Hristos.

Aurul însemna, pentru magi, prinosul de cinstire adus Pruncului Iisus în calitate de Fiul al lui Dumnezeu. În cazul nostru înseamnă dragostea pe care se cade s-o arătăm față de Dumnezeu, Creatorul și Părintele nostru. E de altfel cea dintîi și cea mai mare poruncă pe care trebuie s-o împlinim, potrivit cuvintelor Evangheliei însăși: „Să iubești pe Domnul Dumnezeu tău cu toată inima ta, cu tot sufletul tău și cu tot cugetul tău“ (Matei 22, 37—38; Marcu 12, 30). Iar aceasta e tot una cu a nu ocări pe Făcătorul nostru prin fapte nevrednice, prin păcate și întinăriuni. Dumnezeu ne-a cerut să fim cinstiți, drepti, buni, blinzi, înțelepți, negrabnici la minie, pașnici, nesfădnici... El așteaptă de la fiecare din fiii Săi să meargă pe cărările luminii ocolind orice întinăriune, orice este potrivnic menirii lor. Nu poți cinsti pe Dumnezeu doar cu buzele (Matei 15, 8) iar în viața de fiecare zi să-L hulești prin netrebnicii. Iubirea de Dumnezeu te face una cu El, iar dacă ajungi aici — și spre aceasta avem datoria să tindem — este cu neputință să mai săvârșești ceva ce nu se potrivește Lui.

Nu există cinstire mai mare adusă lui Hristos, nu există aur mai strălucitor oferit Mîntuitorului, decît împlinirea poruncilor Sale ori, mai mult, purtarea căreia să nu fie cu puțință a-i găsi vreo pricină. A trăi potrivit învățaturii lui Hristos, a trăi în Hristos, e darul cel mai de preț ce-l putem aduce Fiului lui Dumnezeu.

Pe lîngă aur magii au adus și tămîie. Ce va însemna aceasta? Părsind tîlcuirea obișnuită, vom lega înțelesul pe care vrem să i-l dăm, de același cuvînt al Evangheliei pe care l-am mai pomenit. Dacă porunca cea mai mare este a iubi pe Domnul Dumnezeu din toată inima, din tot su-

fletul și din tot cugetul, apoi cea de-a doua este „a iubi pe aproapele ca pe tine însuși“ (Matei 22, 39; Marcu 13, 31). Tămîia ar fi, în acest caz, tocmai dragostea de aproapele.

Cel care iubește pe Dumnezeu nu poate să nu iubească „făptura miinilor Sale“, nu poate nesocoti pe fiii aceluiași Părinte ceresc și pe înșiși frații săi. Între una și alta există o strînsă legătură: următorul lui Hristos își simte viața strîns legată de cea a tuturor semenilor, binele pe care nădăduiește el să-l dobîndească în viața de aici și cea de-a pururea fiind cu puțință numai în unire cu frații săi. Acest spirit de comuniune și solidaritate umană stă la temelie credinței noastre. Datorită lui creștinul se simte una cu întreg neamul omenească și face totul pentru fericirea și continuarea sa propășire.

De aici îndatorirea de a sluji aproapelui, de a-i face binele, de a nu-l asupri, de a nu-l nedreptăți, de a nu-l nesocoti. Împilarea și exploatarea, pisma și ura, asuprirea și uciderea... sînt păcate din cele mai grele.

La ieslea Betleemului vom aduce așadar pe lîngă aurul iubirii de Dumnezeu, și tămîia iubirii aproapelui. Dar nu numai atît. Mai rămîne darul smirnei. Și tîlcuirea acestuia vom lega-o tot de același cuvînt al Evangheliei pe care l-am mai pomenit. Se spune aici că pe aproapele trebuie să-l iubești „ca însuși pe tine“. Altfel zis, este de trebuință a te prețui și pe tine însuși.

Lucrul acesta nu vrea să însemne că ar fi îndreptățită iubirea peste măsură a propriei persoane și tot ceea ce decurge de aici, cum ar fi egoismul, mindria și cele de asemenea lor. Iubirea de sine nu trebuie să întrecă niciodată iubirea aproapelui ei, una să fie ca și cealaltă, în cazul acesta prețuind în noi ca și în semenul nostru pe acela care ne-a creat.

Potrivit învățaturii Bisericii fiecare din noi sîntem temple ale Duhului Sfînt (I Corinteni 6, 19; Efeseni 2, 31). Făcîți „după chipul și asemănarea lui Dumnezeu“ (Facerea I, 26), purtăm în noi înșine ceva din Creatorul care ne-a plămuit. De aceea orice gînd, orice simțire, orice faptă, vor trebui să nu dezică pe Cel din care ne tragem, al cărui neam sîntem.

Conștiința de înrudirea noastră ne vom oferi ca pe o mireasmă bine mirositoare Domnului Iisus, înmormintînd în noi orice păcat, înfășurîndu-l în giulgiurile bunelor doriri și lăsînd să trăiască și să înflorească doar virtuțile.

Iată acestea sînt darurile pe care adevărații creștini sînt dator să le aducă Mîntuitorului de-abia născut, asemănătoare aurului, tămîiei și smirnei magilor de odinioară. Și care dintre noi va întîrzi să-și plece genunchii în fața ieslei Betleemului depunînd aici cu pietate fierbinte sa iubire de Dumnezeu, nefățarnica dragoste față de aproapele și, în același timp, ființa sa întregă curățită de orice întinăriune?

„Și Cuvîntul s-a făcut trup...“

(Continuare din pag. a 2-a)

— „Și celor cîți L-au primit, care cred în numele Lui, le-a dat putere să se facă iiii ai lui Dumnezeu“ (v. 12). Toți oamenii izolați care au crezut în El din mulțimea rămasă nedumerită, au primit prin intervenția directă, tainică și mistică a Sfîntului Duh — puterea de a deveni copii adoptivi ai lui Dumnezeu (vezi și Rom. 8, 15).

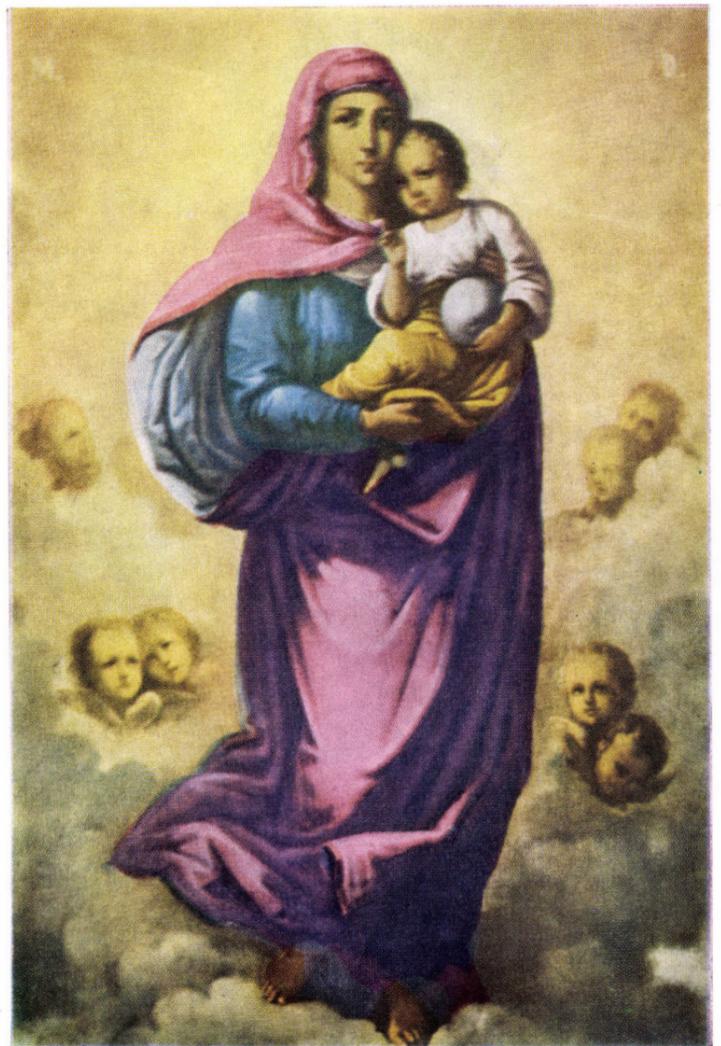
— „Care nu din sînge, nici din potă trușească, nici din potă bărbătească, ci de la Dumnezeu s-a născut“ (v. 13). Înfierare creștinului drept copil al lui Dumnezeu este o lucrare peste fire, este supra-naturală, este o naștere pur duhovnicească. Ea ne face în mod tainic „părtași firii dumnezeiești“ (II Petru 1, 4).

— „Și cuvîntul s-a făcut trup și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr“ (v. 14).

Cuvîntul s-a făcut și s-a născut cu trup omenească, cu toate slăbiciunile unui om, afară de păcat. Logosul s-a născut ca Dumnezeu adevărat și om adevărat. În Betleem, Unicul Fiul al lui Dumnezeu, Singurul

Fiul al Tatălui ceresc „S-a deșertat pe Sine, s-a smerit pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-Se asemenea oamenilor și la înfățîșare aflîndu-Se ca un om“ (Filip. 2, 7). Logosul ne-a cinstit pe noi oamenii înfrîntîndu-Se ca noi, a viețuit, a locuit între noi. A sălășluit odinioară trei ani și jumătate. El continuă să locuiască între noi în Sfînta Euharistie.

Sfîntul evanghelist Ioan a văzut cu ochii trupului său slava Unicului Fiul al Tatălui ceresc. Noi credincioșii așîșderea, vedem cu ochii sufletului nostru, cu virtutea credinței slava de atunci, de astăzi și dintotdeauna a Domnului nostru Iisus Hristos. În Betleem vedem slava Lui cîntată de corul îngerilor și omagiată de închinarea celor trei crai de la răsărit. Noi vedem prin credință slava Lui în minunile Lui din toată vremea. Vedem slava Lui în dragostea Lui față de toată făptura omenească; o vedem în învățatura Sa aleasă, în schimbarea la Față, în învierea Sa din morți, în înălțarea Sa la ceruri, în șederea Sa la dreapta Tatălui, în necurmată mijlocire a Sa pentru noi cei vinovați și slăbănogi.

Reproducere după icoana realizată de Nicolae Grigoreascu

NEVINOVAȚII

Cei mai mulți dintre martirii creștini ai primelor veacuri erau condamnați și uciși pentru crima de a fi refuzat să aducă jertfe împăraților romani. Dacă li s-ar fi cerut doar să-i respecte, să-i cinstească și să-i asculte, nu s-ar fi născut nici un conflict; supunerea față de stăpînire făcea parte din doctrina noii religii. Începînd însă cu Octavian August, împărații Romei își atribuiască și calitatea de „divis“, zeu. Ceea ce lui Iulius Caesar i se conferise după moarte, urmașii săi își pretindeau încă din viață. O simplă statuie devenea obiect de adorare, la picioarele ei se instala un altar, jertfa de tămîie constituia proba de recunoaștere a unei divinități menite să-i dea imperiului o iluzie de unitate. Firește, rațiunea era politică, dar ea implica obligativitatea unei atitudini religioase. Era tocmai ceea ce nu puteau face creștinii, închinătorii ai unui singur Om-Dumnezeu, Iisus Hristos. De aci, conflictul. Exact la vremea cînd Dumnezeu-Împăratul devenea Om, omul-împărat se declara pe sine Dumnezeu. Refuzul creștinilor de a se închina cazarului era un act religios, dar delictul se socotea politic și pedepsit ca atare. E evident însă că, din acest punct de vedere, martirii mureau nevinovați. Împăratul își apăra o autoritate statală pe care aceștia i-o contestau, dar ei își apărau, cu prețul vieții, obiectul credinței lor religioase care-i puneau în imposibilitate să recunoască impostura metafizică.

Jertfa acestor martiri a fost precedată de aceea a pruncilor din Betleem, uciși de Irod la o oarecare vreme după nașterea Domnului. Aflînd că se ivise un vîlstar din viața lui David, pe care înțelepții Răsăritului, călăuziți de o stea, îl căutau ca pe un împărat, singerosul rege al Iudeii a încercat mai întîi să-și identifice rivalul potențial și, neizbutind, a poruncit masacrul. Mamele s-au tînguit pînă la pragurile cerului, în timp ce Pruncul Iisus, în brațele Mariei Fecioara, lua drumul pribegiei prin deserturile Egiptului.

O astfel de nelegiuire ar fi de necrezut dacă nu l-am cunoaște, din istorie, pe acest idumeu paranoic, care se urcase pe tronul lui David prin uzurpare și, încă de la începutul domniei, izbutise să-și atragă ura evreilor din regat. Unealtă a romanilor și despot al Ierusalimului, servil față de stăpîni și tiran al supușilor, omul acesta nu a urmărit în viață nimic altceva decît puterea personală și gloria numelui. Pentru cucerirea, păstrarea și întărirea acestora, nu s-a dat în lături de la nici o crimă. Că și-a exterminat adversarii politici, au mai făcut-o și alții, înainte și după el, dar ochiul său bănuitor, gata să vadă în oricine un posibil rival la tron, nu i-a cruțat nici pe membrii propriei sale familii. Din spaimea de a nu fi depozdat de putere, Irod și-a ucis, pe rînd, prima soție, soacra, un gîner, doi cumnați și trei fii. „E mai bine să fii porcul lui Irod decît copilul lui“, ar fi exclamat August aflînd că vasalul său din Iudeea își mai omorîse un fiu. Se pare însă că pofta de sînge nu se oprea aici. De cîte ori pleca într-o expediție, Irod își lăsa soția nu numai sub pază ci și sub porunca secretă de a fi ucisă dacă el nu se mai întoarce. A îmbătrînit cu trupul plin de răni deschise, pe care i se puneau hălci de carne crudă, să-i imblînzească viermii. A lăsat prin testament ca, la moartea lui, să fie omorîți cei mai de vază dintre iudei, pentru ca, totuși, cînd îl vor duce pe el la groapă, cetatea să fie în doliu. Bineînțeles, testamentul nu a fost luat în seamă, iar în urma tiranului nu a curs o lacrimă. Amintirea lui e o umbră neagră, ascunsă în spatele bucuriei cosmice, și așa a rămas, de-a lungul veacurilor, în vicliumul și colindele poporului român.

Contemporan cu August și contaminat de apoteoză imperială, Irod s-a lăsat și el ispitit de gîndul divinizării și, în acest sens, și-a poruncit chiar un templu, dar nu în Ierusalim, spre a nu-i întărita și mai mult pe evrei, care, și așa, de abia așteptau ca el să moară pentru ca să dărîme acvila romană de pe frontispiciul templului prosper rezidit. E de bănuit însă că, în timp ce August, politician lucid și calculat, nu credea în propria-i divinitate, Irod și-o lua pe a lui în serios, așa cum va face mai târziu Claudiu. Dacă în Pruncul vestit de magi, născut în cetatea lui David, intuia un adversar care-i va contesta îndreptățirea la tron, nu e exclus ca în același vîlstar din arborele lui Iesei, a cărui naștere stătea sub semnul unei stele neobișnuite, el

Arhim. B. V. ANANIA

(Continuare în pag. a 8-a)

La poartă la Ștefan Vodă, Lerului Domnului
Boierii s-au strîns la vorbă.

Dar vorba de cine este? Lerului Domnului,
De Iisus născut în iesle.

Atunci Ștefan, Domn prea sfînt, Lerului Domnului,
De la rugă auzind:

Pe boierii, cari vorbeau, Lerului Domnului,
Și pe Domnul preamăreau.

El pe dată s-a plecat, Lerului Domnului,
Cu boierii s-a-nchinat.

Și cu glasul de supus, Lerului Domnului,
A mărit pe Domn Iisus.

Colindă

Slavă să-aibă nesîrșită

Dumnezeirea-ntreită

Unimea nedespărțită.

Tatăl atotîitorul

Și Fiul izbăvitorul

Și Duhul mîngietorul.

Unul fiind în trei fețe

S-a pogorît să ne-nvețe

Să ne-arate cu blîndețe

Să pricepem, să-nțelegem

Să cunoaștem, să alegem

La iad în munci să nu mergem.

Că în cer sînt multe case

Împodobite și frumose

Tot cu vase luminoase

Unde dreptii se adună

Cu toți sînții împreună

Și își fac tot voie bună.

Și cîntînd cu-o glăsuire

Dănuiesc într-o unire

Dînd lui Dumnezeu mîrire!

(Colindă din părțile Sibiului)

„Căci prunc s-a născut nouă, un fiu s-a dat nouă, a cărui stăpînire e pe umărul lui și se cheamă numele lui: Înger de mare sfat, Sfetnic minunat, Dumnezeu tare, biruitor, Domn al păcii, Părinte al veacului ce va să fie. Și, mare va fi stăpînirea lui și pacea lui nu va avea hotar” (Is. 9, 5—6).

Ce seară mi-i astă seară?

Ce seară mi-i astă seară?

Doamne, dă Domnului, Doamne.

Astă seară-i seara mare,

Astă seară-i seara mare,

Doamne, dă Domnului, Doamne.

Mărire lui Dumnezeu

C-a trimis pe Fiul Său

Doamne, dă Domnului, Doamne.

Seara mare-a lui Ajun,

Dinspre noaptea lui Crăciun.

Doamne, dă Domnului, Doamne.

Cind Iisus, Domnul cel sfînt,

S-a născut pe-acest pămînt.

Doamne, dă Domnului, Doamne.

Datini de Crăciun în Dobrogea

Marele praznic al Nașterii Domnului deschide ciclul sărbătorilor creștinești de iarnă, în care și credincioșii din Dobrogea, ca toți ceilalți de pe meleagurile Patriei noastre, trăiesc plenar bucuria duhovnicească și participă efectiv la desfășurarea datinilor specifice acestor sărbători, moștenite de la moșii și strămoșii noștri.

Cu toate vitregiile care s-au abătut, de-a lungul veacurilor, peste străbunii noștri din Dobrogea, aceștia și-au păstrat cu sfințenie credința cea adevărată în Mintuitorul nostru Iisus Hristos, precum și datinile legate de ea care au constituit fondul și structura lor sufletească.

Printre colindele ce se cîntă în Dobrogea, cu prilejul Nașterii Domnului, sînt unele ce amintesc și acum, după aproape două mii de ani, de Sf. Apostol Andrei — cel întii chemat, care a predicat Evanghelia și în această străveche provincie a țării noastre. Astfel, într-un colind cîntat de Crăciun, pînă în zilele noastre, pe aceste meleaguri, este pomenit Sf. Apostol Andrei în următoarele versuri:

„Ne dați ori nu ne dați? / Că mergem la altă casă, / Unde Sînt Andrei ne iasă / Și ne face tolba groasă”, sau altă variantă cîntată de două cete reunite:

„Am plecat și noi cu ei, / Împreună cu Sînt Andrei, / Să vestim pe Domnul Iisus, / Care pace ne-a adus”.

Aceste versuri populare demonstrează că tradiția despre predica acestui apostol în ținutul dintre Dunăre și Mare, consemnată de teologul alexandrin Origen († 254), episcopul Eusebiu de Cezareea († 340), monahul Epitanie (sec. VIII) și istoricul bizantin Nichifor Calist (sec. XIV), confirmată de cărțile de cult tipărite în țara noastră din secolul al XVII-lea pînă astăzi, este cunoscută, respectată, și trăită cu adîncă evlavie de către credincioșii noștri dobrogeni.

Sfînta Fecioară Maria este amintită într-un colind ce se cîntă și acum în Constanța și în împrejurimi și subliniază pregătirea pentru sărbători în care este angajată toată suflarea, întreaga natură, printre care și albinele. Din acest colind redăm aceste versuri simple:

„Rătăcind într-o grădină, florile dalbe, / Ne-am întîlnit cu o albină, florile dalbe, / Albina strîngea din flori, florile dalbe / Ceară pentru sărbători, florile dalbe, / Ceara o făcea făclii, florile dalbe, / Să le dea Sfintei Mării, florile dalbe, / Făcliiile s-aprindeau, florile dalbe, / Ingerii din cer cîntau, florile dalbe...”

Nașterea Mintuitorului nostru Iisus Hristos este, de asemenea, istorisită într-un colind intitulat: „Trei crai de la răsărit...”, în care este descrisă, mai ales, minia lui Irod care voia să-l omoare pe Iisus.

„... A tăiat Irod copii / Vreo patrușprezece mii, / Copii de doi ani în jos / Ca să-l taie pe Hris-

tos. / Dar pe El nu l-a tăiat, / Dumnezeu l-a apărât”.

Bogate obiceiuri cu prilejul acestor sărbători se păstrează și în așezările dobrogene de pe malul Dunării, întrucît locuitorii din această zonă au fost în contact strîns și permanent cu frații lor din stînga Dunării, cultivînd împreună zestrea spirituală moștenită de la înaintași. Astfel, în satele dobrogene Ostrov, Dăeni, Pecinea, Horia, Turcoaia, Măcin, Jijila, Văcăreni, Luncavița ș.a. din județul Tulcea, se păstrează un bogat tezaur de colinde cu motive de legendă și eroism virtual, dar și cu un important substrat creștinesc de o varietate impresionantă. Unele motive muzicale pe care se cîntă aceste colinde exprimă durere și suspin, fiind probabil un ecou al istoriei zbuciumate pe care au trăit-o strămoșii noștri, de-a lungul secolelor, în această provincie transdanubiană. Conținutul lor, adresat pe vîrste, sex și categorii sociale care cuprinde: colind pentru casă, pentru flăcăi, pentru fete mari, pentru tineri căsătoriți, pentru preot etc., demonstrează varietatea și bogăția creațiilor populare în Dobrogea, precum și dorința colindătorilor de a bucura pe toți locuitorii acestor localități cu prilejul Sfințelilor Sărbători de iarnă.

Pregătirile pentru această sărbătoare și pentru colinde, prin care se transmite mesajul sfînt al strămoșilor, se fac din vreme, iar în seara de ajun, cei ce vestesc sosirea marelui praznic, sînt copiii de prima vîrstă, care dau semnalul prin colindul: „În seara de Moș Ajun...”. Gospodinele răsplătesc pe acești colindători mici, precum și pe cei mai mari care umblă pînă în zori, cu bani, covrigi, nuci, mere, bomboane și alte daruri.

Punctul central al acestor manifestări de aleasă bucurie sărbătorească și adîncă simțire românească, îl constituie două grupe de colindători formate numai din flăcăii satului care se pregătesc intens, încă de la începutul postului, învățînd, în mod deosebit, colinde autohtone, transmise din generație în generație. În seara de Crăciun cele două grupe se unesc și astfel merg la casa preotului unde cîntă un colind special numit „Colindul de preot”, cerîndu-i, în felul acesta, binecuvîntarea de a vesti și ei Nașterea Domnului pe la toate casele din sat. De aici se despart în două cete, împărțînd satul în două jumătăți. Colindătorii sînt primiți la toate casele, fără excepție, așa cum este așteptat și primit preotul cu icoana Nașterii Domnului.

Colindătorii sînt atenți să nu greșească la casele unde gazdele cunosc bine cuprinsul colindelor, pentru faptul că au dreptul să-i corecteze, iar de cele mai multe ori se și întimplă acest lucru. De fapt colindătorii acceptă cu plăcere intervențiile corecte și făcute la timp, ceea ce înseamnă că din

ambele părți se veghează la păstrarea zestrei spirituale lăsată nouă de înaintași.

În ziua de Crăciun, ca și în alte regiuni ale țării, copiii umblă cu steaua, cîntînd troparul Nașterii Domnului, Trei crai de la răsărit ș.a.

În comuna Isaccea și în alte localități din Dobrogea era obiceiul ca tinerii care se mascau în diferite chipuri de Crăciun și Anul Nou, la Bobotează să se arunce în Dunăre pentru a găsi și aduce sf. cruce aruncată de preot, avînd credința puternică că prin puterea ei sfințitoare se curățau de întinăciuni și li se iertau păcatele.

Colindele și datinile arătate sînt, pe de o parte, mărturie ale unității de credință și continuității noastre pe aceste meleaguri, iar pe de alta, ale culturii populare creată de locuitorii acestei regiuni, care și-au conjugat permanent viața și aspirațiile de mai bine cu ale fraților lor de același sînge și simțire patriotică din stînga Dunării.

Colindele trebuie păstrate așa cum au fost create în trecut, pentru că ele reprezintă comori ale spiritualității românești cu valoare documentar-istorică, care înfățișează viața sufletească, talentul și spiritul creator al strămoșilor noștri.

† EPIFANIE NOROCEL TOMITANUL
Episcop-vicar

Sorcova;

Vesela

Să trăiți,

Să-mbătrîniți;

Ca un măr,

Ca un păr,

Ca un fir

Linistic **Ziurel de zi** P. GHERMAN

Ziurel de zi, Colo sus și mai în sus,
Ziurel de zi, de zi.
Coboară Hristos Iisus,
Ziurel de zi.

Ziurel de zi, Prunc dumnezeiesc frumos,
Ziurel de zi, de zi.
Carele din iad ne-a scos
Ziurel de zi.

Ziurel de zi, Celui ce azi ne-nchinăm,
Ziurel de zi, de zi.
Credincioșii să-i strigăm:
Ziurel de zi.

Ziurel de zi, Nașterea Ta să ne fie,
Ziurel de zi, de zi.
Tuturor spre bucurie,
Ziurel de zi.

Popas la peștera din Betleem

An de an, din vremuri străvechi, în aceste zile de sfârșit de decembrie, când sărbătorim Crăciunul, sufletul creștinului se îndreaptă spre Betleemul lui Iisus, poposind lângă ieslea cea săracă, dar bogată prin sfințenia ei, în care s-a născut Mintuitorul nostru Iisus Hristos.

Cu ochii minții străbatem perdeaua anilor către Cel născut din Sf. Fecioară Maria.

Proorocii Vechiului Testament își deschid cărțile și tresaltă de bucurie cu noi că profețiile date lor de Dumnezeu s-au împlinit.

Sfinții Evangheliști, cu fețele luminate, istorisesc în scrierile Noului Testament Taina Nașterii Fiului lui Dumnezeu din Fecioara Maria.

Prin graiul Sf. Părinți, Biserica înalță cântări de slavă lui Hristos, devenit Fiu al Omului și Fiu al Fecioarei. Noi, fiii Bisericii, ne hrănim sufletele cu dulceața amintirilor, ascultând copiii cântând la fereastra luminată a caselor noastre: „Astăzi s-a născut Hristos / Mesia, chip luminos / Lăudați și cântați / Și vă bucurați”.

Ierusalimul, Betleemul, Nazaretul, Ghetsimani, Golgota, Iordanul, Betania sînt așezări pe care creștinul le întâlnește în Sf. Evanghelie, sînt locuri bătătorite de Mintuitorul Iisus Hristos și, în decursul vremii, de creștini de diferite națiuni, de aproape și de departe, de ierarhi, preoți, diaconi și credincioși veniți aici ca pelerini, pătrunși fiind de o pioasă dorință de a-și pleca genunchii și ființa lor la aceste locuri sfinte.

Sf. Peșteră din cetatea davidică este memorabilul loc unde, acum aproape două mii de ani, s-a născut după trup, din Sf. Fecioară Maria, în sărăcie și smerenie, Domnul nostru Iisus Hristos.

Socotind o îndatorire sfântă, binecredincioșii noștri creștini s-au ostenit cu poposirea și închinarea la Sf. Peșteră, ducînd cu ei asemenea păstorilor și magilor de altădată „aurul credinței”, „smirna rugăciunii” și „tămia smereniei”, dobîndite de la înaintași, ca prinos Celui ce s-a întrupat în Betleem — Casa piinii — locul de naștere a „Piinii vieții”, din care „de va minca cineva... va trăi în veac” (Ioan 6, 50—51).

Pe un asemenea trecut plin de tradiții bisericești, legate de importanța Sf. Peșteri, creștinii din Țara Sîntă și din sîmul altor Biserici ortodoxe surori participă cu aleasă evlavie la slujbele religioase prilejuite de sărbătorirea Crăciunului pe locul unde păstorii se îndemneau altădată, zicînd: „Să mergem dar pînă la Betleem și să vedem cuvîntul acesta ce s-a făcut, pe care Domnul ni l-a descoperit” (Luca 2, 15).

Se cuvine, așadar, să evocăm pe scurt cu acest prilej rînduiele bisericești legate de evenimentul Întrupării Domnului care au loc în aceste zile de năzuințe creștine la Betleem, pentru a ne face o sumară imagine asupra acestei sărbătoriri.

† LUCIAN FĂGĂRAȘANUL
Episcop-vicar

(Continuare în pag. a 7-a)

încet **Linu-i lin** T. POPOVICI

Co-lo-n umbra pomilor,
Pasc oi de-a păstorilor
Linu-i lin și iarăși lin,
Linu-i lin și tot mai lin,
Frunză verde rozmarin.

Dar cu ele cine stă?
Stă chiar Maica Precistă.
Linu-i lin și iarăși lin,
Linu-i lin și tot mai lin,
Frunză verde rozmarin.

Lingă ea un legănel,
Cu copilul sfînt în el.
Linu-i lin și iarăși lin,
Linu-i lin și tot mai lin,
Frunză verde rozmarin.

Moș Crăciun

Moș Crăciun în noaptea asta
Bate 'necet la orice geam,
Și întrebă dacă 'n casă
Sînt ori nu copii — și lasă
Daruri pe la cine-i spune:
— Țină-i Domnul, am...

Va veni și 'n noaptea asta
Și va bate 'n geamuri iar:
— Ai copii? — Și eu voi spune:
— Slavă ție, Moș Crăciune,
Am și eu un brad pe masă
Și așteaptă-un dar.

La ferestrele de alt-dată
An de an veni pe rînd:
— Ai copii?
— Ba nu! — și plînsul
Mă 'necă în gît, iar dînsul
Clătina din cap a milă
Și plecă oftînd

Și din sacu lui cel mare
Bucuros va scoate-un miel,
Alb de tot, pe patru roate,
Alb ca el să îi în toate,
Și de-apururi, dragul mamii,
Alb și blind ca el.

Dar acum un an, de-odată
L'auzii că-mi bate 'n prag:
— M-a trimes Sînta Mărie
Să-ți aduc un dar și ție, —
Și te-a scos din sac pe tine
Dragul mamii, drag!...

Uite trei copii la poartă
Ne vestesc pe Moș-Crăciun. —
Să-i chemăm în prag la tindă,
Să ne spună o colindă,
Și să nu adormi, că 'ndată
Vine Moș-Crăciun!...

Elena Farago

Să răscumpărăm vremea!

Ne aflăm din nou aproape de momentul cînd din punct de vedere calendaristic se încheie un an și începe altul. Prilejul acesta ne aduce aminte că sîntem datorii a folosi cît mai judicios timpul, deoarece de felul cum reușim să valorificăm fiecare zi din viață depinde fericirea noastră aici pe pămînt și în lumea de dincolo.

Timpul trece în ritmul imper-turbabil al bătailor de ceasornic. Trăim cu adevărat numai în măsura în care rămîn în urma noastră fapte vrednice de calitatea pe care o avem de ființe cu un rost aparte în univers. Sîntem chemați să fim împreună lucrători cu Dumnezeu la opera de reinnoire a lumii. Acestei îndatoriri trebuie să ne dăruim clipă de clipă, deoarece nu cunoaștem durata existenței noastre terestre. Nu putem ști dacă din ceea ce trebuia să facem azi și n-am făcut, vom mai putea face mîine. Dar și dacă vom apuca ziua ce vine, de ea se leagă alte îndatoriri care se cer îndeplinite la timpul lor. Omul nu poate îndeplini totul dintr-o dată ci numai progresiv. El este supus timpului și spațiului. Zilele neacoperite cu valoarea faptelor bune sînt zile moarte, goale de conținut, care subrezesc țesătura vieții noastre, luată în ansamblu. Dumnezeu va prețui la sfîrșit viața fiecăruia după cum va corespunde sau nu calitativ, timpului efectiv pe care unul sau altul dintre noi l-am avut la îndemînă spre a ne îndeplini propria menire. De aici îndemnul evanghelic: „lucrați pînă este ziua” (Ioan 9, 4), adică toată viața. Timpul prezent este timpul nostru, vremea hărăzită nouă să săvîrșim binele. Regretele trecutului și speranțele viitorului nu au valoare și justificare dacă între ele nu se află veriga de legătură a faptelor prezentului. Îndeosebi, prezentul este hotărîtor pentru răsplată noastră în viața de dincolo. Creștinismul respinge în egală măsură reîncarnarea și apocatastasa. Dacă n-ai realizat ceea ce ai fost dator, în viața aceasta, nu mai ai cînd realiza deoarece, o altă viață, în aceleași condiții ca cea de acum, nu mai există, iar pentru ceea ce n-ai realizat aici, nu poți primi răsplată dincolo ca și cum

ai fi realizat sau, mai bine zis, după cum vor primi cei ce s-au străduit să realizeze.

Cît de profund este înrădăcinată în conștiința poporului nostru această convingere! Din zbcuimul și lupta trecutului ne-am alcătuit o filozofie a timpului — valoare, a vremii răscumpărate prin efort continuu și maximă încordare. Eroii noștri din legende și basmele populare au un farmec deosebit tocmai prin puterea lor de dăruire, prin spontaneitatea și tenacitatea cu care acționează. Ei se avîntă fără preget în luptă, de îndată ce împrejurările o cer, fără a lăsa aceasta în seama urmașilor sau a unor momente mai prielnice. Au fost imaginați astfel pentru că astfel au fost eroii noștri din istorie. Mircea cel Bătrîn, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Mihai Viteazul, Constantin Brîncoveanu au lăsat nume încărcate de glorie tocmai pentru că au socotit vremea lor ca cea mai potrivită spre a interveni hotărît în schimbarea unor stări de lucruri, în înlăturarea unor pericole care ar fi putut avea consecințe grave pentru ei și pentru posteritate.

Prețuirea timpului, folosirea lui în spiritul deplinei responsabilități este o îndatorire care pentru noi creștinii izvorăște din credința pe care o mărturisim. Mintuitorul ne îndemnează că aici și acum este rînduit să ne pregătim propria mintuire. De aceea, precum scrie Sfințul Apostol Pavel, știind în ce timp ne găsim și că acum mintuirea este mai aproape de noi decît oricînd, „să lepădăm lucrurile întunericii și să ne îmbrăcăm cu armele luminii. Să umblăm cuvințios, ca ziua: nu în ospete și beții, nu în desfrînări și fapte de rușine, nu în căerță și în pizme” (Rom. 13, 11—13), ci „pînă cînd avem vreme să facem binele către toți oamenii” (Gal. 6, 10). Pr. prof. D. Abrudan

de trandafir.
Tare ca piatra,
lute ca săgeata;
Tare ca fierul,
lute ca oțelul.
La anul
Și la mulți ani!

„Și venind (Hristos) a binevestit pace, vouă celor de departe și pace celor de aproape; Căci prin El avem și unii și alții apropierea către Tatăl, într-un Duh. Deci, dar, numai sînteți străini și locuitori vremelnici, ci sînteți împreună cetățeni cu sfinții și casnici ai lui Dumnezeu, zidiți fiind pe temelia Apostolilor și a Proorocilor, piatra cea din capul unghiului fiind însuși Iisus Hristos” (Efes. 2, 17—20).

Icoană pe sticlă executată de Arhim. Timotei Tohăneanu de la Mănăstirea Simbăta

— EPIFANIA —

Praznicul Bobotezii, de la început purta denumirea de Epifanie — arătarea lui Dumnezeu omului. Ca Om, accesibil omului, Dumnezeu s-a arătat în persoana lui Iisus Hristos în Betleem prunc nevinoat, iar la opt zile, Dumnezeu întrupat nu s-a rușinat, ci s-a arătat lumii și a primit tăierea împrejur. La doisprezece ani s-a arătat în templul din Ierusalim; tânăr curat, înzestrat cu toată înțelepciunea Sa dumnezeiască, cunoscător a tuturor tainelor și încredințat de misiunea și de firea Sa dumnezeiască, ca Fiu al lui Dumnezeu. Iar acum la Iordan, s-a arătat lumii bărbat deplin, venit să-Și plece fruntea, El, Creatorul, în fața creaturii Sale, ca să înalțe creatura omenească pînă la slava Sa, îndumnezeind-o.

A venit la Iordan ca să „plinească toată dreptatea” (Matei 3, 15), să repare marea nedreptate pe care Adam i-a făcut-o lui Dumnezeu, răzvrătindu-se și după sfatul diavolului, încercînd cu lucrifică mîndrie, să se ridice „mai presus de tot ce se numește Dumnezeu” (II Tes. 2, 4).

La Iordan, Fiul lui Dumnezeu „S-a deșertat pe Sine, chip de rob luînd, făcîndu-se asemenea oamenilor, și la înfățișare aflîndu-Se ca om, S-a smerit pe Sine, ascultător făcîndu-Se pînă la moarte...” (Fil. 2, 7—8), S-a arătat lumii ca Fiu al Omului, umilindu-Se, ca să împace cu Dumnezeu tot neamul lui Adam.

Dar praznicul acesta mai poartă numele de Epifania — arătarea Domnului — nu numai pentru că Dumnezeu a binevoit în chipul lui Hristos să se arate omului celui însetat dintotdeauna să-L vadă, ci mai mult, aici la Iordan se arată lumii, Dumnezeiasca Treime, Dumnezeu Cel unul în Ființă și întreit în Persoane.

Pe Fiul la Iordan îl vedem gol primind botezul de la Ioan. Cerurile s-au deschis

și de acolo, din nepătrunsă taină a lumii, ce se află dincolo de marginile firii văzute, s-a coborît în chip de porumbel Duhul Sfînt, iar Tatăl prin glasul Său a mărturisit: „Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit” (Matei 3, 16—17).

La Iordan, Dumnezeu Tatăl ne-a descoperit și ne-a încredințat cine este Cel ce s-a născut în peștera din Betleem; cine este Cel ce s-a tăiat împrejur la opt zile; cine este Cel ce în brațele mamei Sale, însoțit de dreptul Iosif a fugit în Egipt; cine este Cel ce la doisprezece ani a stat în mijlocul marilor învățați și a bătrînilor din templul din Ierusalim; cine este Cel ce a fost ispitit de diavolul în pustie; cine este Cel ce a propovăduit Evanghelia; cine este Cel pe care L-a vîndut Iuda; cine este Cel de care s-a lepădat Petru; cine este Cel pe care l-au palmuit și l-au scuipat ostașii; cine este Cel ce a fost judecat de Ana, Caiafa și Pilat; cine este Cel ce a fost legat la stîlp și biciuit; cine este Cel ce a fost incununat cu cununa de spini; cine este Cel ce a fost răstignit; cine este Cel ce a fost împuns cu sulița în coastă; cine este Cel îngropat de Iosif și Nicodim și care a treia zi a înviat?

„Acesta este Fiul Meu cel iubit întru care am binevoit” — ne spune glasul lui Dumnezeu Tatăl (Matei 3, 17).

Avînd această asigurare, această încredințare dată de Dumnezeu Tatăl, despre Iisus Nazarineanul, întreaga suflare creștinească are calea deschisă spre lumină, spre încrederea absolută în cuvîntul Domnului, în toată înalta, dumnezeiască și sfînta Lui lucrare, care pentru noi cei de azi și prin ea însăși, justifică încredințarea dată omenirii de Tatăl la Iordan.

† IUSTINIAN MARAMUREȘANUL
Episcop-vicar

DE LA LUCA CETIRE

DECLARAȚIE DE PACE

Oamenii au fost dintru început în ceartă cu Dumnezeu și între ei. Istoria poporului pe care l-a ales Dumnezeu ca să-și împărtășească prin profeții lui, prin înțelepții lui, prin conducătorii lui și prin toată istoria lui, planurile Sale cu lumea, este istoria unui șir neîntrerupt de lupte, de lepădări, de războaie și apoi de întoarceri pocăite, pentru ca totul să înceapă a doua zi din nou, dintr-o nimică toată. Se certau triburile între ele, se certau frații între ei, se certau ca la ușa cortului cu Dumnezeu însuși, căruia îi dădeau cine știe ce, de la care cereau totul și cum făceau vreo mică bravură, se și apucau să se laude și să-și ceară răsplata: „Nu vezi? Dormi? Nu vezi cum te apărăm noi, luptăm cu idolii, distrugem pe păgîni, și tu ne lași în continuare în robie, sau nu ne ajută în cutare război!” Nu era pace. Nici în lume, nici în suflète. Mai era și vechiul blestem, de la alun-garea din Rai, care apăsa asupra întregului neam omenesc.

Era așteptat un Mesia, un eliberator, unul care să schimbe lucrurile, să aducă împăcare și să repună pe alte baze raporturile oamenilor cu Dumnezeu și între ei.

Și a venit. La plinirea vremii. A venit aducînd în dar anunțul că „taina cea din

veac ascunsă”, neștiută nici de îngeri, s-a destăinuit. A venit chiar Fiul lui Dumnezeu, într-un chip uluitor de neașteptat. „Cuvîntul se face trup”. Spiritul se face trup, ia chip omenesc. Și primul lucru pe care îl face Dumnezeu Tatăl la Nașterea Lui, este o Declarație de Pace, transmisă printr-un glas de dincolo de hotarele lumii noastre: „Slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire”.

Să fie pace pe pămînt!

Să fie bunăvoire între oameni!

Deacum înainte să se termine cu toate luptele, cu toate certurile, cu toată răutatea: să fie pace și bunăvoire.

Dumnezeu oferă oamenilor acest tratat unilateral, prin această Declarație de Pace care e primul cuvînt al Cuvîntului, primul cuvînt al Testamentului celui Nou, care ne e dat pentru vecii vecilor, nouă tuturor, oamenilor și popoarelor.

Să răspîndim, să cîntăm, să propovăduim în această zi sfîntă a Nașterii Domnului, acest dar dumnezeesc și să ne punem și noi alături de Dumnezeu, semnătura inimilor noastre pe această Declarație dumnezeiască de pace și bunăvoire.

† ANTONIE
Episcopul Buzăului

PÎINE PENTRU SUFLET

Marea Taină a creștinătății

Venirea în lume a Fiului lui Dumnezeu a fost socotită încă de la începutul creștinismului ca o „taină mare și negrăită”, pe care mintea omenească nu o poate înțelege, un mister pe care graiul nu-l poate cuprinde. Cu toate că venirea lui Mesia a fost prezisă de prooroci, așteptată de dreptii Legii Vechi, deși așteptarea unui mîntuitor era universală, chiar în rîndul popoarelor păgîne și omenirea era oarecum pregătită pentru „plinirea vremii”, totuși chipul neașteptat în care s-a petrecut această Revelație divină a uimit mințea, a încălzit inima de o negrăită bucurie, căreia nimic nu i-a mai putut sta împotriva și a dat naștere unor imne și rugăciuni care au hrănit evlavia și au împodobit cultul creștin.

Sfîntul Evanghelist Ioan, înălțîndu-se cu duhul ca un vultur a descris, la începutul Evangheliei, această taină astfel: „Și Cuvîntul s-a făcut trup și s-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14). „Cuvîntul lui Dumnezeu s-a „deșertat” pe Sine și s-a făcut om asemenea nouă în afară de păcat. A luat chip de prunc, Cel ce ține cerul cu palma Sa. Cel ce este necuprins de marginile lumii s-a lăsat ținut în brațele Fecioarei.

Prin venirea Sa a alungat întunericul în care trăia omenirea și a ridicat povara păcatului de pe conștiința neamului omenesc, S-a coborît la pămînt pentru ca să-l unească cu cerul.

Lucru minunat, mai presus de fire a socotit Fecioara Maria vестea adusă de îngerul Gavriil că va naște și va aduce în lume pe Fiul lui Dumnezeu.

S-a minunat Elisabeta cînd a întîmpinat pe Fecioara Maria și a salut-o cu cuvîntele: „Binecuvîntată ești tu între femei și binecuvîntat este rodul pîntecelui tău. Și de unde mie aceasta, ca să vină la mine Maica Domnului meu? Și fericită este aceea care a crezut că se vor împlini cele spuse ei de la Domnul” (Luca 1, 42—44).

Inspirată de Duhul Sfînt, Fecioara a rostit cuvîntele pline de recunoștință și smerenie: „Mărește sufletul meu pe Domnul. Și s-a bucurat duhul meu de Dumnezeu, Mîntuitorul meu. Că a căutat spre smerenia roabei Sale. Că iată de acum mă vor fericii toate neamurile” (Luca 1, 46—48).

Spre minunea întrupării Fiului lui Dumnezeu vor privi credincioșii din toate timpurile, iar haina ei de taină va rămîne mereu netălmăcită îndeajuns pentru mințe, dar va fi ca o chemare și ca o împlinire a sufletului omenesc după mîntuire. Sfîntul Apostol Pavel, ca unul care la începutul vieții a fost prigonit al lui Hristos, apoi, convertindu-se pe drumul Damascului, a devenit neîntrecut vestitor al Evangheliei lui Hristos, ne înfățișează în chip minunat taina cea mare a întrupării și vieții lui Hristos.

„Cu adevărat, mare este taina creștinătății; Dumnezeu s-a arătat în trup, s-a îndreptat cu Duhul, a fost văzut de îngeri, s-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, s-a înălțat întru slavă” (I Tim. 3, 16).

Aceste cuvînturi au format de la începutul creștinătății unul din imnele cele mai cuprinzătoare prin care s-a tălmăcit taina venirii lui Hristos în lume. În ele este exprimată întreagă lucrarea mîntuirii neamului omenesc prin Iisus Hristos. Ele ne arată nespusa iubire a lui Dumnezeu care s-a

coborît la noi, ca pe noi să ne mîntuiască. Cuvîntul lui Dumnezeu „nădejdea tuturor veacurilor, bucuria îngerilor, mîntuirea neamurilor, scularea celor din morți, izvorul milei, rădăcina vieții”, a venit în lume, „cu trup îmbrăcat din trupul Fecioarei, eșit-a gol pentru ca să ne îmbrace pe noi, sărac ca să ne îmbogățească, smerit ca să ne înalțe la ceriu, ca un prunc ca să ne facă pe noi desăvîrșiți și să ne dea lumina vieții veșnice” (Antim Ivireanu: Predici, p. 264).

Arătarea lui Dumnezeu în trup omenesc nu este o idee abstractă. Nu este o declarație divină, ci este o faptă de jertfă, este un izvor de har pe care l-a deschis Dumnezeu oamenilor.

Intruparea Cuvîntului lui Dumnezeu este semnul dragostei lui Dumnezeu și dovada că după ce a creat Dumnezeu lumea nu a părăsit-o, nu a lăsat-o la voia întîmplării ci îi poartă de grijă și îl caută pe om ca să-l mîntuiască.

În cuvintele sale, Apostolul Pavel mărturisește că Hristos este Dumnezeu și om. El a venit în lume, a fost văzut și auzit de îngeri și de păstori. Prin viața, învățătura și jertfa Lui a întemeiat o legătură veșnică între cer și pămînt, între Dumnezeu și oameni.

Colinda noastră străbună exprimă în versul ei, această mare taină: „Cerul și pămîntul, în cîntări răsună; îngeri și oameni cîntă împreună; Hristos se naște, Domnul coboară; Îngerii cîntă, magii îl adoră; Păstori aleargă, ieslea o înconjoară; Mari minuni se întîmplă. Din cer Cuvîntul, în trup se arată; Noaptea din lume, zi se face-ndată”.

De la nașterea lui Hristos creștinii nu-l socotesc pe Dumnezeu „necunoscut”, ci au aflat și cred că „Dumnezeu este iubire”. Dumnezeu s-a făcut cunoscut, a venit la noi și „noi am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl plin de dar și de adevăr”. El ne cheamă să venim la El și ne ajută să împlinim voia Lui.

Aici se află marea bucurie a Crăciunului. Dumnezeu este cu noi. Nu sîntem singuri. Deschideți larg porțile sufletului ca să între Hristos. Veniți la El și învățați că este „blind și smerit cu inima”.

Apostolul Pavel spune mai departe că El „a fost vestit între neamuri”. Aceste cuvînturi au înțelesul unei profeții. Nașterea Domnului a fost vestită în lume mai întîi de păstori. Ei au spus cele ce au auzit și au văzut în Noaptea Sfîntă. Ei au ascultat mesajul îngerilor care cîntau, zicînd: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace între oameni bunăvoire”. Acesta este, de fapt, marele dar al Crăciunului: mărirea lui Dumnezeu, adevărata mărirea a lui Dumnezeu și pace pe pămînt. Mesajul bucuriei că ni s-a născut Mîntuitor. Vестea a fost dusă mai departe de magi, de apostoli. Veacuri de-a rîndul Biserica duce această veste a mîntuirii prin Hristos. În ea se află însuși cuprinsul Evangheliei, care îl face cunoscut pe Domnul și Mîntuitorul lumii.

Această veste a fost crezută. Ei i-au slujit nenumărate cete de urmași ai lui Hristos, de mărturisitori ai Evangheliei dreptății și păcii în lume.

Prin ea s-au mîngăiat cei întristați, s-au luminat cei din întuneric, s-au îndreptat cei rătăciți, s-au împăcat oamenii cu Dumnezeu și s-au deschis porțile împărăției celei veșnice.

Părintele VASILE

Icoană pe sticlă executată de Arhim. Timotei Tohăneanu de la Mănăstirea Simbăta

Chemare la Betleem

„Astăzi Hristos în Betleem se naște din Fecioara. Astăzi Cel fără de început se începe și Cuvîntul se intrupează. Puterile cerurilor se bucură și pămîntul cu oamenii se veselește.” Așa glăsuiesc „Laudele” praznicului fiindcă Cel ce este din veci în sinurile Tatălui Ceresc, stă astăzi în brațe de Maică. Astăzi Dumnezeu a venit pe pămînt iar omul s-a suit la Cer; Cel din fire nevăzut este văzut cu trup printre noi oamenii, după cum ne-nvăță și colinda: O, ce veste minunată / Din Betleem ni s-arată: / Astăzi a născut / Prunc fără-nceput / Fecioara curată / ... Doamne Iisuse Hristoase, / Tu ești zori prea luminoase / Dumnezeu fiind din fire / Ai luat chip de-omenire / Pentru-a noastră mîntuire.

Pe Acesta L-au întâmpinat îngerii preamărind: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire (Luca 2, 14). I s-au închinat păstorii cei nevătăți dar curați cu inima și magii cei prea-

luminați, au vestit tuturor nașterea lui Hristos, Mesia Cel mult dorit, Mîntuitorul lumii.

Pe Acesta Il vestește astăzi Biserica și-L anunță glasurile nevinovate ale colindătorilor, iar noi toți Il vedem cu ochii credinței în bisericile noastre gătite sărbătorește.

Tot prin El ne-a venit în suflet și marele har al împreună-viețuirii cu Dumnezeu, cum exprimă și o altă colindă din popor, acest mare har dumnezeiesc: „Șederea la masă cu Dumnezeu”:

Mese-ninse sus Îs puse / Dar la masă cine-mi sede / Sede-mi Bunul Dumnezeu / Cu Inonu Șintionu / Și-mi judecă pe Adamu / Coborî-a Domnul Șintu / Cu Șintpetru pe pămîntu / În casa săracului / Bună seara om sărac / Gata-i cina să ne-o dați? — Gata și puțin mai stați / Din ce-avem cu noi gustați.

† VISARION
Episcop al Aradului

„Gînduri de Crăciun”

An de an, la slăvitul praznic al Nașterii Domnului, rețrăim fiorul sfînt al acestor sfînte zile cu datini și obiceiuri strămoșești, prilejuitoare de sfîntă bucurie duhovnicească. Fie că ascultăm sfîntele slujbe cu înălțătoarele cîntări și imne de Crăciun, fie că primim în casele noastre și sărutăm sfînta icoană a nașterii Mîntuitorului, sau ascultăm pe nevinovății colindători, care intonează la ferestrele noastre „Velerim și Veler Doamne” și „Astăzi s-a născut Hristos”, ne bucurăm cu mic și mare de „seara lui Crăciun, lui Crăciun celui bătrîn, că s-a născut Domnul Sfînt, Domnul Sfînt pe acest pămînt”.

De fiecare dată, cînd auzim aceste cuvinte sfînte, ne ducem cu mintea în cetatea Vitileemului, în care s-a născut dumnezeiescul Prunc. Pînă la nașterea lui Iisus, Vitileemul era o cetate mică și foarte puțin cunoscută, potrivit cuvintelor profetului Miheia: „Și tu Vitileeme, pămîntul lui Iuda, mic ești între mîile lui Iuda, însă din tine va răsări povățuitor peste Israel” (Miheia 5, 1). De atunci și pînă astăzi însă se vestește lauda Vitileemului în toată lumea creștină. Primii care i-au vestit numele au fost păstorii, păzitori ai turmelor, în noaptea sfîntă, care, auzind îndemnul îngerului, au pornit spre locul îmbrăcat cu slavă zicînd: „Veniți să mergem la Vitileem și să vedem Cuvîntul acesta pe care ni l-a arătat Domnul” (Luca 2, 15).

Ori noi știm bine că, prin nașterea Fiului lui Dumnezeu din Sfînta Fecioară Maria, Tatăl Ceresc ne-a arătat negrăita Sa iubire față de neamul omenesc. Sfîntul Apostol Pavel îl numește pe Atotțiitorul: „Tatăl îndurător și Dumnezeu la toată mîngîierea” (II Cor. 1, 3). Și aceasta, intrucît în toate timpurile s-a îndurat El de noi, cum spune și prorocul David: „În toată vremea pămîntul era plin de mila Lui” (Ps. 32, 5). Dar iubirea pe care ne-o arată El astăzi, prin trimiterea iubitului Său Fiul la noi, covârșeste toată mintea și toate binefacerile de pînă acum. Sfîntul Evanghelist Ioan, apostolul iubirii, preamărește această dragoste prin cuvintele: „Așa a iubit Dumnezeu lumea, încît pe Unul Născut Fiul Său L-a dat, ca tot cel ce crede în El, să nu piară, ci să aibă viață veșnică” (Ioan 3, 16). Coborîrea lui Dumnezeu la om, prin nașterea lui Iisus Mîntuitorul, este deci dovada grăitoare a dragostei lui Dumnezeu față de noi, fiii Săi. Prin negrăita iubire către noi s-a pogorît Dumnezeu la om. De pe tronul slavei Sale, a luat asupra Sa înfățișarea umilîței noastre, ca să ne scape de osînda păcatului și a morții.

Cunoscînd aceste negrăite binefaceri, ne învăluim inimile și sufletele de fiorul bucuriei sfînte, de care este străbătută această mare sărbătoare a Nașterii Mîntuitorului și primiv încă o dată, cu ochii sufletului, pe Pruncul din ieslea Vitileemului. Ne întorcem privirile spre timpul acela plin de har, în care s-a născut Iisus, însoțindu-i pe îngerii, care preamăreau pe „Domnul Sfînt, Domnul Sfînt pe acest pămînt”, pe magii, care I-au adus daruri: aur, smirnă și tămîie, și pe păstorii care au venit în Vitileem să se închine „Celui de curînd născut”.

Din această iubire a lui Dumnezeu față de om înțelegem mai ușor cuvintele cu care

Sfîntul Grigore de Nazianz tilcuiește marea taină a coborîrii lui Dumnezeu la om, cînd zice: „Dumnezeu s-a făcut sărac pe Sine, ca noi prin lipsa Lui să ne îmbogățim. El s-a pogorît ca noi să fim înălțați. El a fost disprețuit ca să ne facă pe noi părtași de cinste”, arătînd dovada negrăitei bucurii față de neamul omenesc, izvorul bucuriei și al mîngîierii de care sintem cuprinși cu toții în aceste zile preaslăvite ale Crăciunului. De pe urma acestei mari taine a întrupării Fiului lui Dumnezeu a rămas sfînt, pentru noi toți, Vitileemul cel plin de har, în care s-a născut Iisus Mîntuitorul. Acest loc din Țara Sfîntă îl cercetăm noi creștinii cu evlavie, intrucît aici în noaptea tainică a Nașterii Domnului a răsănit cîntarea îngerească: „Mărire întru cei de sus lui Dumnezeu și pe pămînt pace, între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14). Aceste cuvinte vor umple pămîntul, întipărindu-se în conștiințele tuturor, spre a rodi înfrățirea, libertatea și egalitatea între oameni și popoare. Această slavoslovire a îngerilor a umplut văzduhul de glasul lor îngerec vestind lumii pacea și bunăvoirea între oameni și popoare. Îngerii au vestit întregii lumi că Iisus este Acela care avea să vină să mîntuiască neamul omenesc de urmările păcatelor și să-l impace pe om cu Dumnezeu. Ei au vestit lumii că Hristos, Fiul lui Dumnezeu a venit ca să aducă pace pe pămînt, în inima și gîndul fiecăruia dintre noi. De aceea, El a vestit, mai presus de toate, să ne iubim unii pe alții, ca prin această iubire „să cunoască lumea că noi sintem ucenicii Săi”. Iată pentru care motiv, întreaga creștinătate se bucură astăzi că Mîntuitorul Hristos, „Răsăritul cel de sus”, prezis de proroci, se naște din Fecioara Maria ca să-l mîntuiască pe om din robia păcatului și a morții.

Cuprînsă de bucurie și evlavie creștină, în aceste preaslăvite zile, Sfînta Biserică Ortodoxă intonează cu glas înalt: „Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeu nostru, răsărit-a lumii Lumina cunoștinței, că întru Dînsa cei ce slujeau stelelor de la stea s-au învățat să se închine Ție, Soarelui dreptății, și să Te cunoască pe Tine, Răsăritul cel de sus, Doamne, mărire Ție!”

Într-adevăr, Nașterea Domnului ne-a adus lumina cunoștinței lui Dumnezeu, Tatăl al tuturor, iubirea către aproapele, răbdarea și „nădejdea cea tare și nemeșcată”, care ne întărește și mîngîie în toate momentele vieții.

Prin Nașterea Mîntuitorului „noaptea a trecut și ziua s-a apropiat”, iar „poporul cel ce se zădărește în întineric și-n umbra morții, luminează a strălucit peste el”.

Se cuvine deci să lepădăm lucrurile întinericului, cum ne învață Sfîntul Apostol Pavel, și „să ne îmbrăcăm în armele luminii, ca ziua cu bun chip să umblăm; nu în ospețe și-n beții; nu în desfrîu sau fapte de rușine; nu în pricinii și învidii” (Rom. 13, 12—13), „ci făcîndu-ne mădularele noastre arme de dreptate înaintea lui Dumnezeu” (Rom. 6, 13) și a semenilor noștri.

† ADRIAN BOTOȘĂNEANUL
Episcop-vicar

Popas la peștera din Betleem

(Continuare din pag. a 5-a)

În ajunul Nașterii Domnului, la orele 10, Patriarhul Ierusalimului, însoțit de arhierii, preoți, diaconi și oficialități pornesc de la patriarhie, cu deosebită cucernicie sufletească, ieșind prin poarta Iafa, în dangătul clopotelor sf. cetăți, îndreptîndu-se în convoi de zeci de automobile către Betleem. După un scurt popas la Mănăstirea Sf. Ilie, unde suita patriarhului este întâmpinată de reprezentanții comunităților creștine din Betleem, călătoria se continuă spre cetatea lui David. De aici, automobilul patriarhului este însoțit de cîțiva călăreți, purtînd în mîini drapelul de sărbătoare, care simbolizează pe magii de altădată ce se îndreptau spre Betleem, precum le arăta steaua.

În piața orașului Betleem, împodobită cu brazi, flori și artificii, soborul de arhierii, în frunte cu Patriarhul Ierusalimului, este întâmpinat de superiorul bisericii Nativității, de un număr de aproximativ 50 de preoți și 20 de diaconi, înveșmîntați în odăjdii. Este prezent de asemenea un mare număr de credincioși. Famfarele comunităților creștine: ortodoxă, catolică, armeană, coptă și siriană, purtînd steagul comunității lor, se întrec în frumusețea costumelor și în executarea unor imne religioase închinat pruncului Iisus.

În această atmosferă sărbătorească, patriarhul, însoțit de clerici și credincioșii prezenți, se îndreaptă spre Sf. Peșteră, situată sub altarul bisericii Nașterii Domnului, unde oficiază, la orele 12, un Te-Deum, citește pericopa Evangheliei Nașterii Domnului și rostește un cuvînt, îndreptîndu-se apoi spre biserică cea mare, unde se continuă Vecernia și Sf. Liturghie a Sf. Vasile cel Mare.

Se cuvine să reținem că domnitorul român Mavrocordat, din dărnicia poporului român, a fixat pe lespedea de marmură din Sf. Peșteră steaua văzută oarecînd de magii, care poartă inscripția: „Aici Fecioara Maria a născut pe Hristos.”

Cea de-a doua parte a festivității din aceea zi are loc la orele 23, cu procesiunea ocularii bisericii de către P.F. Patriarh, 10—12 arhierii, 20—30 preoți și un număr de 15—20 diaconi, în timp ce se cîntă troparul Nașterii Domnului. Procesiunea se încheie la Sf. Peșteră, unde patriarhul citește din nou Evanghelia Nașterii Domnului, adresează Pastorală de Crăciun creștinilor din Țara Sfîntă, prosternîndu-se apoi pe locul nașterii Fiului lui Dumnezeu.

Pelerinii și credincioșii români din Țara Sfîntă, însoții de viețuitorii bisericii noastre din Ierusalim, participă cu evlavie bunului creștin la aceste slujbe înălțătoare, îmbogățindu-se de darurile revărsate peste ei în timpul dumnezeieștilor slujbe. Cu cugetele curate se retrag apoi în zori de zi, cînd lumina stelelor mai pilpăie pe înălțimea cerului, teologhînd cîntarea bisericească: „Hristos se naște, măriți-L! Hristos din ceruri, întâmpinați-L... Cîntați Domnului tot pămîntul!”

La Betleem—cetate a buneivoinii

Ca în fiecare an prăznuim din nou, la 25 decembrie, nașterea Pruncului Iisus, Domnul și Mîntuitorul nostru.

Dar Iisus n-a fost un copil ca toți copiii, ci unul care a adus lumii un spor de-o evidentă nouate. Era copilul așteptat de mii de ani, de toți cei care sub povara păcatelor rîvneau cu răbdare pacea sufletească. Nu anticipase oare prorocul Isaia (9, 5): „Iată prunc se va naște, un fiu ni se va da, a cărui stăpînire este pe umerii lui și se va numi înger de mare sfat, Dumnezeu, domn al păcii...”

Evenimentul nașterii minunatului prunc este legat de localitatea Betleem. Aici a prorocit Miheia cînd a zis: „Tu Betleeme, cetate mică între celelalte, din tine va ieși Povățuitorul, a cărui obîrșie este din zilele veșniciei” (5, 1).

În epoca Vechiului Testament a trăit aici femeia Rut, soția cu bun nume a iubitorului de pace Vooz, aici Obed, Iese, aici a copilărit David, omul păcii în lumea vrajbei.

Modestă ca așezare omenească Betleemul trăiește de mii de ani. El a reușit să se mențină și să-și

creieze o mare popularitate prin idealul ce-l reprezintă.

Orică localitate își are viața sa proprie, de avînt, de glorie sau declin. Betleemul, mai mult decît altele, a dus o viață lineară, și-a păstrat numele și renumele căpătînd însemnătatea idealului sintetizat în vorba: pace.

Azi Betleemul a crescut în număr considerabil, s-a înfrumusețat prin parcuri, construcții și alei de palmieri. A rămas oraș orientat, prin casele construite în terase, cu acoperișul orizontal și culoarea albă ca lumina soarelui. Construcțiile noi, grădinile de portocali, numeroasele izvoare de apă și atmosfera proaspătă și

curată fac din Betleem un punct de atracție și un loc de pelenaj foarte căutat.

Dar Betleemul a intrat în interesul general al oamenilor ca leagăn al păcii. Aici a născut Fecioara Maria pe Pruncul Iisus, în sunet de o desăvirșită expresivitate corală, pentru a innobila inimile și-a apropia pe oameni de suprema năzuință, care este: „pe pămînt pace” (Luca 2, 14).

Betleemul săvîrșește și azi un fel de solidarism. E totdeauna căutat de închinătorii la locul sfînt și de slujitorii aceluiași ideal: pacea. Vin aici să-și plece genunchii creștini, arabi, evrei,

dintre care mulți regretă că n-au ascultat de Domnul păcii, iar alții se bucură că umblă pe urmele Lui. Vezi lacrimi de bucurie și vezi lacrimi de durere. Parcă în taina sufletului lor toți își zic: „Fii milostiv mie păcătosul. Abia acum înțeleg cît de mic sînt în fața veșniciei și cît de slab înaintea Celui ce stăpînește lumea. Noi dorim ca zbuciumul de care are parte omeneirea, și zăngănitul de arme, să treacă în domeniul perfectului istoric despre care să se spună: a fost odată, și să devină realitate salutului la Betleem: „pe pămînt pace!”

Pr. prof. Nicolae Neaga

Interpretînd sărbătoarea Bobotezii

Pentru ca, aici pe pămînt, sufletul credinciosului să se poată apropia de taina adevărurilor și lucrărilor dumnezeiești, el are trebuință să cunoască și prin simțuri. Îi este necesar să vadă, să audă sau chiar să simtă (trupește) ceva care se aseamănă (simbolic) cu adevărurile și lucrările tainice.

Deși credea puternic că Iisus o poate vindeca în mod nemijlocit, totuși femeia bolnavă de doisprezece ani a simțit nevoia să se atingă de poala hainei Lui. La vindecarea celor doi orbi, Mintuitorul nu numai că a rostit destul de tare ca să poată fi auzit: „După credința voastră fie vouă”, dar „S-a (și) atins de ochii lor” (Matei 9, 29). În toate minunile Sale a ținut seamă că oamenii cunosc și prin auz, văz, pipăit.

Mai mult, El însuși, fiind și om deplin, a simțit trebuință să facă propovăduirea Sale un început solemn, trăit și prin simțurile trupului. Iată de ce vine la Ioan, să fie botezat cu apă. Și însuși Tatăl ține seamă de firea omenească a Fiului Său intrupat. De aceea, deși Iisus avea conștiința că este și Dumnezeu adevărat, nedespărțit de celelalte Persoane ale Sfintei Treimi, totuși Tatăl I se adresează — *auzibil* — în primul rînd Lui, spre a-l *întări* această conștiință. Mai ales pentru Iisus a fost glasul care a cuvîntat: „Acesta este Fiul meu cel iubit întru care am binevoit”. Așa spune și troparul Bobotezii: „glasul Părintelui a mărturisit Ție, Fiu iubit pe Tine numindu-Te”. Fiu iubit, deci Dumnezeu, ca și Tatăl.

A avut loc atunci o *întărire* a conștiinței lui Iisus că este și Dumnezeu adevărat. Acestei întăriri i s-a asociat și Duhul Sfînt. Sau, cum — mai bine — spune troparul: „Și Duhul, în chip de porumb, a adevărit întărirea cuvîntului”.

La vedere, „chip de porumb”, dar pentru simțire, *suflet*; anume: sufletul porumbelului netrupesc, dar văzut, care s-a pogorît „venind peste El” (Matei 3, 16). Căci Duh (din limba slavonă), spirit (din l. latină) sau pneuma (în l. greacă) înseamnă *suflet* sau suflare. La Cincizecime, Duhul (Sufletul) Sfînt s-a făcut simțit asemenea unui puternic „vuiet ca de suflare de vînt ce vine repede” (Fapte 2, 2). Însă, în Sine, Duhul Sfînt este suflare de sfințire, Persoană dumnezeiască sfințitoare.

Pentru Ioan Botezătorul și mulțimea oamenilor de la Iordan a fost atunci mai ales o luminoasă arătare a Fiului lui Dumnezeu în trup, dar și a Sfintei Treimi, deși „în ghicitoră” (I Corinteni 13, 12). Tot atât de luminoasă trăim și noi această arătare, ori de câte ori luăm parte cu evlavie la sfințele slujbe de la Bobotează. De aceea în condacul sărbătorii cîntăm: „Arătați-ți astăzi lumii și lumina Ta, Doamne, s-a însemnat peste noi”.

„Lumina”, adică puterea cunoașterii celor sfinte. Sau, cum mărturisește — și profetic — Psalmistul: „cele nearătate și cele ascunse ale înțelepciunii Tale mi-ai arătat mie” (Ps. 50, 7).

Fiecare am primit această lumină mai întîi la botezul încreștinării noastre. De aceea, preotul

ni s-a adresat atunci: „...lumina-țu-te-ai”. Mai departe, această lumină ne-a fost alimentată în Biserică, prin sfințele Taine și prin creșterea duhovnicească primită de la părinții și nașii noștri. Deși, după cum am văzut, botezul lui Iisus nu a fost ca al nostru, căci El era însuși Hristosul, totuși ne luminează să înțelegem botezul nostru, care, în mod văzut și simțit, se face tot cu apă.

În puterea acestei luminări cunoaștem că între ceea ce se petrece material, la botezul nostru, și între lucrarea Tainei este, totuși, o legătură de apropiere. După cum spune o stihiră de lauda de la Utrenia Bobotezii: „Ceea ce se vede este lucru pămîntesc”, dar, în sine, „ceea ce se cunoaște este mai presus de ceruri”. „Prin botez este mintuirea; prin apă, Duhul. Prin afundare (și scoatere din apă) se face suirea noastră la Dumnezeu”.

Este bine și folositor să vedem, din cînd în cînd, cum se face botezul încreștinării pruncilor. De asemeni, folositor este să luăm parte la slujbele Bobotezii; căci prin ceea ce vedem și auzim (sau chiar cîntăm), ne facem un loc umil între rîndurile mulțimii care a văzut botezul lui Iisus. Vom deveni astfel tot mai mult „fii ai luminii”. (Irmosul pesnei a 8-a). Acesta este și înțelesul îndemmurilor cîntate la slujba Sfințirii apei: „Veniți de luați Duhul (darul duhovnicesc al) înțelepciunii, duhul temerii de Dumnezeu, al lui Hristos, celui ce s-a arătat”.

Gheorghe Șoima

O legendă pioasă: ARTABAN

În afară de cei trei magi de care vorbește Sf. Ev. Matei, că au adus daruri Pruncului Iisus: aur, tămîie și smîrnă, în părțile din Răsărit se vorbește și de un al patrulea „mag”, cu numele Artaban.

Acesta cînd a văzut apariția stelei minunate, încă s-a hotărît să meargă să se închine lui Mesia alît de așteptat. În acest scop și-a vîndut toate bogățiile ce le avea, și cu prețul lor a cumpărat trei pietre prețioase, și anume: un opal, un rubin și o turcoază, fiecare de o mărime și frumusețe rară. În felul acesta pregătit, el porni la drum neîntîrziat, spre a se întîlni cu ceilalți magi.

Drumul pe care porni, era însă împreunat cu multe primejdii de moarte. Artaban însă a învins toate aceste greutăți și piedici, fiind însuflăit de dorința fierbinte de a vedea pe Mesia.

Deși el se grăbea foarte mult, totuși nu după multă vreme, fu nevoit să zăbovească, căci dădu peste un om bolnav, ce zăcea în mijlocul drumului. În fața acestui nenorocit, el s-a oprit, a descălecat și a început să-i dea primul ajutor. A început să se frămînte cu gîndul: ce să facă? În timp ce se întreba astfel Artaban parcă și vedea fața viitorului împărat, și își zise în sine: „Tu ești iubirea! Iar fără iubire în inimă nime n-are ce căuta la Tine”. Zicînd acestea, el se hotărî să rămînă lîngă bolnav. Dar pînă ce și-a revenit bolnavul, au trecut multe ceasuri. Artaban s-a așezat trist pe marginea drumului, vînd să renunțe la călătorie. Bolnavul însă născuț în sălășul mîngîie, zicîndu-i: „Eu nu știu dacă-i adevărat că s-a născut Mesia. Dar dacă s-a născut, atunci numai în Betleem s-a întîmplat această minune. Soții tăi au plecat acum cu siguranță. Fă-ți și tu o caravană și du-te de-a dreptul la Betleem”.

Artaban așa a făcut. În primul oraș în care a ajuns, a vîndut o piatră prețioasă, cu suma mare pe care a primit-o, și-a organizat o caravană și s-a dus la Betleem. Acolo cum a ajuns mare i-a fost uimirea cînd a aflat o mulțime de prunci uciși din porunca lui Irod. Pe pruncul Iisus el însă nu-l află, căci între timp, familia sfîntă fugise în Egipt. În casa în care intrase să se adăpostească Artaban, era mare tulburare, căci se afla un copil mic, pe care ostașii lui Irod voiau să-lucidă. Sărmana lui mamă în nemărginita ei durere, îl roagă pe Artaban să-i salveze odorul. Acesta a fost adînc mișcat de durerea ce se abătuse peste acea casă, scoase a doua piatră prețioasă și o dădu comandantului ostașilor cu rugămintea ca să cruțe copilul nevinovat, ceea ce acesta și făcu.

Acum Artaban nu mai avea decît o singură piatră prețioasă. Cu ea în buzunar el străbătu multe țări în căutarea Împăratului dreptății și adevărului, dar pe unde a umblat n-a dat decît de suferințe, de lipsuri și dureri. El fiind un suflet milos, a căutat să aline cît mai multe suferințe, să ștergă cît mai multe lacrimi. În felul acesta au trecut mai bine de 30 de ani...

Odată, cînd pașii pribegului mag l-au adus iarăși în Iudeea, auzi vorbindu-se de Iisus Hristos. „Acesta e El — își zicea în sine: Am să mă duc și să mă închin Lui, și ca semn de cînstire să-I dau piatra ce o mai am”.

Artaban a sosit în Ierusalim tocmai cînd Iisus Hristos urca pe drumul Golgotei.

„Am ajuns iarăși prea tîrziu” își va fi zis în sine ultimul mag și se grăbi să ajungă măcar la locul osîndeii. Soldații i-au închis însă drumul, căci mai duceau cu ei și o fată foarte frumoasă. Aceasta însă se smulse din mijlocul lor și se aruncă în genunchi înaintea lui Artaban și începu să-l roage cu ochii plini de lacrimi: „Dumnezeu te-a trimis în calea mea. Tu ești, după îmbrăcăminte, om din țara mea, și eu mă aflui aici în țara străină, unde m-au adus pentru niște datorii ale tatălui meu răposat și acum mă duc să mă vînd. Scapă-mă de la rău”.

Înima cuprînsă de milă l-a făcut pe Artaban, să spună: „O, Doamne, Ție nu-ți trebuie prinusul meu! Tu mi-ai scos în cale pe nefericita aceasta. Fie deci voia Ta!” Apoi a scos ultima piatră prețioasă și o predă fetei arestate.

În clipa aceea pămîntul s-a cutremurat, cerul și soarele s-au întunecat, iar casele au început să se clatine și să se dărîme. Era clipa cînd Mesia murea pe cruce. O voce s-a auzit parcă de dincolo de lume: „Adevăr, adevăr zic ție, tot ce ai făcut pentru unul din acești frați mai mici ai mei, Mie mi-ai făcut”. Artaban a fost fericit, că în sfîrșit l-a văzut pe Mesia și că El i-a primit darurile.

Prot. A. Radu

Nevinovații

(Continuare din pag. a 3-a)

să fi văzut și un zeu care ar fi putut să se confrunte cu divinitatea pe care tocmai și-o reclamasese.

Invinuții de crimă politică, martirii creștini erau mai întîi supuși unei proceduri, judecați în tribunale, condamnați și apoi uciși. Irod însă se confruntă cu Pruncul la modul stihial. Pentru un asemenea mod nu există nici procedură, nici instanță; singurul mijloc e asasinatul sau, în cazul nereușitei, masacrul, exterminarea

în masă, genocidul. Este ceea ce a făcut el în Iudeea, trecînd prin sabie pe toți cei presupuși a fi fost de o vîrstă cu odrasla profețiilor.

Cel mai curat martiriu din veacurile creștine începea cu o asumare a identității lui Iisus. Nevinovații copii mureau pentru El, în locul și în numele Lui, așa cum, mult mai tîrziu, în istoria noastră națională, pruncul Constantin Brîncoveanu, doar de un an, avea să scape de sub sabia urmărilor numai prin aceea că una din credincioasele roabe ale curții își da pe propriul ei copil drept Constantin și îngăduia să fie tăiat sub ochii ei,

făcînd astfel posibile o epocă brîncovenească și o muceniecie lucidă. Prin jertfa lor, pruncii Betleemului sporiseră ceata acelor îngeri ce aveau să ștergă sudoarea de singe a Ingenunchiatului de pe piatra din Ghetsimani.

În icoana ei, Maica Domnului Glycofiluza — a Dulcii Sărutări — își ține obrazul lipit de al Fiului, într-un gest de dumnezeiască omenitate, dar privirea i s-a confundat undeva, departe, în rînduiala tragică a unei Invieri ce trebuie, neapărat, să treacă prin Golgota. Și poate că sub sfințele ei pleoape se zbate și o lacrimă pentru nefericitele mame din Rama.

Unindu-ne glasul
cu al colindătorilor,
adresăm colaboratorilor
și cititorilor noștri
din țară și străinătate
urarea de sănătate,
voie bună
și multe bucurii
cu ocazia praznicului
Nașterii Domnului.
Rugăm pe Bunul Dumnezeu
să sălășluiască în lume
atmosfera de pace
și bunăvoire între oameni,
pe care au cîntat-o îngerii
în noaptea sfîntă
a Nașterii lui Hristos.

Mulți și fericți ani!

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

COMITETUL DE REDACȚIE: Dr. Nicolae Mladin, Mitropolitul Ardealului — președinte; Pr. prof. Dr. Dumitru Abrudan — redactor responsabil; Lector Aurel Jivi — redactor adjunct; Arhid. Gheorghe Papuc, Pr. prof. Dr. Mircea Păcurariu — membri; tehnoredactor: Diac. Ezechil Oancea.

Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la ILEXIM Departamentul Export — Import Presă P. O. Box 136-137 — telex: 11226, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

ABONAMENTUL pe un an: 30 lei. Cont nr. 45.10.4.09.2

Taxa poștală plătită în numerar)

Tiparul Tipografiei Eparhiale, Sibiu

| 44.206 |